

"Glas" pita generalnog sekretara UN Kofija Anana KOSOVO NECE BITI ETNICKI CISTO

UN nisu ni posle godinu dana bile u stanju da ispostuju odluku 1244, koju su same izglasale. Da li to stanje UN nameravaju i dalje da tolerisu.

- Nije lako izbrisati nesuglasice izmedju dve etnicke zajednice. UN cine sve sto je u njihovoj moci da zastite manjinske narode na Kosovu, a to se pre svega odnosi na srpsku zajednicu u toj regiji. Medjunarodna zajednica nije krenula u ovaj rat kako bi iskljucivo branila stvar jedne etnicke grupe, da bi branila stvar kosovskih Albanaca. Mi smo tu da branimo ljudska i etnicka prava svih naroda. Mi ne mozemo i necemo da prihvatimo dominaciju jedne etnicke grupe nad drugima, ili proterivanje ljudi sa Kosova samo zato jer pripadaju manjini. Mi smo tu da sacuvamo multietnicki, multireligiozni i multikulturni karakter te regije. Etnicko cisto Kosovo nema sanse da se realizuje. U to sam cvrsto ubedjen. To je poruka medjunarodne zajednice i to mora da shvate svi oni koji hoce da zive na Kosovu. Nedavno ste imali kratak susret sa vladikom Artemijem prilikom njegove posete sedistu UN.

- Mi smo sa velikom paznjom saslušali izlaganje Vladike i razumeli smo dobro zabrinutost u pogledu bezbednosne situacije Srba i ostalog nealbanskog stanovništva. Meni je licno bilo drago da je vladika Artemije mogao da dodje u Njujork. Postoje u poslednje vreme novi tonovi, konkretni predlozi u pogledu odlucnijeg resavanja tog pitanja. Ovde pre svega mislim na problem povratka Srba, Roma i ostalih stanovnika. Postoje vec i detaljniji planovi za realizaciju tog projekta, ali o kome trenutno ne mogu nista vise da kazem.

Maknamara: Medjunarodna zajednica tolerise nasilje NISMO SE MI ZA OVO BORILI!

PARIZ (Beta) - Odlazeci zamenik sefa Unmika na Kosovu, zaduzen za humanitarne operacije Denis Maknamara, ostro je kritikovao medjunarodnu zajednicu zbog tolerisanja nasilja prema Srbima na Kosovu.

Politika nezameranja

Kako navodi list, Maknamara i drugi primecuju da prosto postoji tendencija ulepsavanja stvari i izbegavanja konfrontacije sa bivsim gerilcima koji su se borili za nezavisnost ili sa sve aktivnijim grupama organizovanih kriminalaca.

Maknamara je ocenio u intervjuu "Internesnel Herald Tribjunu" da medjunarodna zajednica nije "stvarno bila zainteresovana niti je ulozila ozbiljan napor da spreči ili zaustavi nasilje" prema nealbanskom stanovnistvu.

"Od pocetka je postojala klima tolerancije za netoleranciju i osvetu", rekao je Maknamara. Prema njegovim recima, UN, zapadne vlade i NATO su suvise "sporo i bojazljivo" reagovale na nasilje protiv Srba i drugog nealbanskog zivlja na Kosovu. Akcija je bila potrebna u prvim danima i nedeljama, kada su stare slike Albanaca proteranih sa Kosova pocele da zamenjuju slike Srba kako beze na svojim traktorima i kada je postalo jasno da se na organizovan nacin nastavlja napor da se manjine proteraju sa Kosova, naveo je on.

"Nismo zbog toga ratovali", naglasio je Maknamara. On je primetio da su zapadni lideri, ukljucujuci i predsednika SAD Bila Klintonu izdali novu seriju dokumenata u kojima se kosovski Albanci upozoravaju da ce Zapad obustaviti pomoc Kosovu ukoliko se nasilje protiv manjina nastavi takvim tempom i na tako organizovani nacin. Maknamara je, medjutim, konstatovao da ni prethodna takva upozorenja nisu urodila plodom.

Konferencija za stampu u DHSS

SZP PODRZAVA SPORAZUM KOJI JE VLADIKA ARTEMIJE POTPISAO SA KUSNEROM

Episkop Rasko-Prizrenski g. dr Artemije:

Kosovo i Metohija kroz svu nasu istoriju, evo 600 godina bio je jedan neprekidan Vidivdan na kome se pokazivalo kao i na onom prvom Kosovom Polju pre 611 godina ko je vera a ko je nevera. Kosovo i Metohija su vekovima, a i danas, probni kamen za savest svakoga Srbina, bilo da se bavi politikom ili da se ne bavi politikom - kakav stav ima prema Kosovu. Ja se bojim da Kosovo i Metohija i danas ne posluži kao jabuka razdora i medju demokratskom opozicijom, do sada udruzenom, a da li ce sutra biti udruzena bar kad je Kosovo i Metohija u pitanju ostaje da vidimo od ovih zakljucaka koje treba danasnja skupstina da donese. U svakom slucaju, na pitanju Kosova i Metohije Srbi se mogu ili ujediniti i tako odbraniti i Kosovo i Metohiju i Srbiju i Srpstvo, ili cemo nestati ne samo sa Kosova nego i sa svih ovih nasih istorijskih prostora. to je pitanje biti ili ne biti , odgovor na to pitanje ocekujemo danas od

udružene demokratske opozicije Srbije. Zeleo bih da izadje jedinstvena upravo u onome sto ste vi, g. Baticu rekli, u te tri tacke u kojima bi podrzali stav Srba sa Kosova koji je jedini moguci put za opstanak nas na Kosovu i Kosova u Srbiji. Ako do toga ne dodje, onda prestaje da postoji udružena demokratska opozicija .

Na pitanje novinara: „Ako je cilj Srba sa Kosova isti, sto se makar ne dogovorite oko krucijalnih pitanja kao sto je ucesce u medjunarodnim organizacijama, zasto tu ne pokusate da se uskladite?“, dr Rada Trajkovic je odgovorila: „G. Oliver Ivanovic je pod kontrolom rezima u Beogradu, jednostavno ne moze da se nadje dogovor. Dogovor je postojao izmedju nas da se ne napadamo, ako razlicito mislimo, dve politike - ma apsolutno ne mozete da se dogovorite. Mi smo potpisali ovaj Sporazum o lokalnoj samoupravi, vec sutradan su nas napali da smo to pravili sa Tacijem i da je to navodno neka farsa izlaska g. Tacija iz institucija. Na politickoj sceni Kosova, medju ono malo Srba sa Kosova sto je ostalo imate u stvari dve opcije. Jedna opcija je tvrda koja je suprotstavljena rezimu i koja zivi vrlo tesko u odnosu na rezim koji svakodnevno anonimno, direktno ili indirektno preti cak i fizickom likvidacijom ljudima koji ovde sede, a egzistencijalno vec svi ostajemo bez licnih dohodaka. Imate grupaciju koja se apsolutno slobodno krece, koja nema nikakvih problema kretanja i komunikacije po celoj Srbiji. Imate grupu koju satanisu drzavni mediji , mozete uzeti Politiku, izvestaje Tanjuga. Imate grupu SNV severa koja ima logistiku medijsku kroz Politiku, kroz RTS, izjave kroz Tanjug, a imaju i materijalnu logistiku unutar rezima. To je apsolutno apsurd te dve grupacije spojiti. Tu se nalazi i g. Marko Jaksic i grupa DSS za koje odgovorno tvrdim da jesu opoziciono raspoloženi u odnosu na rezim . Ali su vrlo oprezni jer se boje da tvrdim opozicionim stavom ili odbijanjem pomoci od rezima ne budu prepusteni i da kao rezultat toga bude ciscenje Srba sa severa . Znacni uskracivanje logistike od strane rezima i u strahu da ocuvaju teritorije ja mislim da oni cute , ali doci ce vreme da i oni progovore opoziciono u trenutku kada budu ocenili da rezim ne moze da im situaciju na terenu poremeti.“

Randjel Nojkic se osvrnuo na postojeci rezim i rekao:

"Svima je vrlo jasno da oni koji su nas doveli u ovu situaciju ne mogu da nas iz nje izvuku. Oni to ne mogu pre svega zbog cinjenice da medjunarodna zajednica ne zeli sa njima da saradjuje. To se vrlo jasno videlo i prilikom naseg boravka u Vasingtonu i Njujorku, gde je medjunarodna zajednica prihvatila nas kao relevantne snage. Moram da vam kazem, sto je takodje veoma bitno, da sporazum koji je potpisao vladika Artemije sa gospodinom Kusnerom, da iza tog sporazuma stoji pre svega Amerika, jer o tom sporazumu bilo je razgovora i americka administracija bila je prisutna skoro do samog cina potpisivanja tog sporazuma. To nam uliva poverenje da ce se taj sporazum i realizovati a ako nista vise, prvi put u istoriji srpskog naroda, mislim u istoriji posle dolaska rezima Slobodana Milosevica , prvi put posle svih sukoba i rasturanja Jugoslavije su Srbi na ravnopravan nacin ucestvovali u kreiranju jednog sporazuma"

Vladan Batic je izneo stav Saveza za promene:

"Pre sastanka opozicije odrzan je sastanak politicko-promotivnog tima SZP u punom sastavu i mi smo u zelji da se prevazidju razlike u stavovima predstavnika srpskog naroda sa Kosova i Metohije predložili nekoliko stvari udruženoj demokratskoj opoziciji.

Prvi zakljucak i prvi predlog SZP bio je da se javno i transparentno potpise i objavi jedna izjava kojom ce predstavnici Srba sa Kosova i Metohije obznaniti da je Slobodan Milosevic i njegov rezim zajedno sa siptarskim ekstremistima iskljucivo odgovoran za sve sto se dogodilo na Kosovu i Metohiji , zatim da bez demokratskih promena u Srbiji i stvaranja jedne slobodne i demokratske Srbije ni jedan problem na ovim prostorima, pa ni problem Kosova i Metohije ne moze biti resen i da ce udružena demokratska opozicija upravo svu energiju uloziti na promenu vlasti, za pobeđu na predstojecim izborima, za promenu rezima u Srbiji i na taj nacin se i jedino moze pomoci srpskom narodu na Kosova i Metohije. Drugi nas zakljucak je bio da se napravi jedan sporazum o nenapadanju, jedan dzentlmski sporazum , jedan sporazum o uzajamnom fer-pleju.

Pozicije Srba u enklavama i Srba na severu Kosova i Metohije su znatno razlicite i njihovi stavovi u krajnjem slicaju mogu biti razliciti, pod uslovom da streme istom cilju. Ali, zbog razlicitih stavova nema niko pravo da diskvalifikuje ljude iz SNV Kosova i Metohije sa preosvecenim vladikom Artemijem na celu, koji su najveca zrtva i ciji su zivoti svakog dana u neposrednoj opasnosti. Trazimo da se oni koji su, ne birajuci reci, diskvalifikovali i diskreditivali pre svega vladiku Artemija da se izvine i zamole ga za oprostaj.

I konacno SZP podrzava Sporazum koji je vladika Artemije potpisao sa Bernarom Kusnerom, i nas je predlog da ga podrzi citava demokratska opozicija, jer to je upravo bio embrion buduće srpskesamouprave na Kosova i Metohije. Zbog obaveza vladike Artemija i ljudi iz SNV koji moraju da krenu zbog pratnje, a diskusija prakticno jos traje, pa cemo videti kakav ce zakljucak udružene demokratske opoziciji biti. Dakle, ovo su bili stavovi i zakljucci kompletnog politicko promotivnog tima SZP."

Kusner, Dini i Dinstbir o zaštiti Srba na Kosovu

SVI NEZADOVOLJNI, A NE SLAZU SE

Specijalno za Danas

Strazbur - Niko ne može biti zadovoljan zaštitenosti Srba na Kosovu, niti onim što im se događa u južnoj srpskoj provinciji koja je trenutno pod upravom Unmika. To je zajednička ocena iz izjava sefa Unmika Bernarda Kusnera, italijanskog ministra spoljnih poslova Lamberta Dinija i specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN za ljudska prava na Balkanu Jirzija Dinstbira datih našem listu u Strazburu, na upravo okončanom zasjedanju Saveta Evrope i na konferenciji "Kluba 3" i Fondacije Bertelsman koja je održana kod Brisela. Kusner je više puta u Strazburu napao Jirzija Dinstbira posle njegovih oštrih ocena o stanju ljudskih prava u pokrajini, posebno o situaciji u kojoj se nalaze Srbi. Ali i sam Kusner je priznao da Srbi kao i drugi nealbanski građani Kosova nisu zaštićeni.

- Ni ja lično nisam zadovoljan onim što je do sada urađeno, niti položajem Srba, ali to se stalno poboljšava. Trosim polovinu svog vremena braneci Srbe, ali ne samo braneci ih, nego pokušavajući da ih razumem, nudeći im perspektivu da ostanu na Kosovu. U tom smislu, povratak Srba u Privremeno veće Kosova, posebno me hrabri - kaže Kusner.

Da bi međunarodna zajednica očuvala svoj kredibilitet na Kosovu ne sme da dozvoli da se svakodnevno događaju ubistva Srba

- Nasi poslovi su sasvim različiti. Moj posao su ljudska prava na Balkanu, a posao Bernarda Kusnera je obnova i rekonstrukcija Kosova. Njegova nervozna reakcija ni u kom slučaju neće poboljšati stvarno stanje ljudskih prava na Kosovu, niti položaj Srba i drugih manjina. Ne treba biti preveliki mudrac pa zaključiti da stanje ljudskih prava nije dobro, ako svakog dana na Kosovu bude ubijen neko od pripadnika manjina. Što se tiče pozivanja u pomoć recí gospodina Havela, ja moram da kažem da mi već deset godina imamo potpuno različita gledišta o onome što se događa na Balkanu, tako da u tome nema ničega novog - izjavio je za Danas Jirzi Dinstbir, specijalni izaslanik UN za ljudska prava. Ocenu o nezadovoljavajućem stanju na Kosovu za naš list izneo je i italijanski ministar spoljnih poslova Lamberto Dini.

- Ako poredimo situaciju od pre godinu dana, jasno je da je stanje bolje. Ali, uopšte nemamo nikakvih razloga da budemo posebno zadovoljni i srećni jer uprkos prisustva Kfora i Unmika nije uspostavljena puna bezbednost za Srbe i nealbansko stanovništvo na Kosovu. Nastavljaju se zločini, ubistva i progoni, naročito onih Srba koji su ostali u provinciji. Što je još važnije, nema povratka Srba koji su napustili Kosovo. Da bi međunarodna zajednica očuvala svoj kredibilitet na Kosovu, uprava na Kosovu ne sme da dozvoli da ubistva Srba i njihovo maltretiranje postane sadržaj koji je pokriven međunarodnom upravom na Kosovu - kaže Dini.

Dragan Bisenic

MIRNA POBUNA NA JUGU

Zapad se u Makedoniji nalazi u protivrecnoj ulozi: prihvatio je obavezu da štiti integritet makedonske države, ali i ambicije nestrpljivih albanskih nacionalista. Zapad je samo delimično ostvario svoju ideju o izolaciji kosovske krize. Solidni poznavaoči istorije Balkana tvrde da se Kosmet, ma šta se na njemu događalo, ne može hermetizovati. To posebno nije moguće kad se tamosnje diplomatske i ratno-političke igre odvijaju na granici planetarnog rizika.

Niko od faktora krize nije zadovoljan aktuelnim resenjima. Ako za ovu priliku izostavimo raubovani stereotip o "sukobu interesa velikih sila na Balkanu", Kosovo je bolno mesto na kome se neizbežno razrešava sudbina bar tri balkanske države. Recimo da je srpski nacionalni prostor iskidan na najbrutalniji način, i da su u tome učestvovali i oni koji su napali Srbiju, ali posebno oni čiji je zadatak da je čuvaju. Ne znamo još jesmo li konačno izgubili Kosovo, ali još je veća tajna u nedoumici kako da ono ponovo bude u okvirima granica za koje državni agitprop tvrdi da nisu ni ugrožene.

Ne može se, prirodno, odgovoriti na prethodna pitanja, ako nisu poznati bar magloviti idejni nacrti snajdera balkanskog državnog materijala. Ima sasvim dovoljno znakova da nasilna energija, upotrebljena za stvaranje velike albanske države, ne može biti zaustavljena na granici Srbije i Makedonije. Tacnije, ideja Zapada o zaokruživanju krize vojnom intervencijom nije ostvariva bez projekcije političkih ciljeva. Ako je svet manje-više ravnodusan za sveopšte stradanje Srbije, šta se desava sa Makedonijom bez čijeg zapadnog dela nema velike Albanije?

Ali, istovremeni opstanak takve Albanije i ovakve Makedonije nije moguć. Albanci su kombinacijom demografske i ekonomske najezde, bez borbe zauzeli citav zapadni deo BJRM. U Skoplju živi blizu 300.000 Albanaca, dvostruko više nego u Pristini i Tirani zajedno. Novoizabrani predsednik Makedonije, Boris Trajkovski, praktično je talac albanskog lidera Džaferija, koji mu je omogućio pobjedu u drugom krugu nad Titom Petkovskim.

No, nije sve pod kontrolom Džaferija. Njemu je lakše sa makedonskim predsednikom, nego sa uvezenim razbojnicko-militarističkim faktorom iz OVK. "Borci sa Kosova" nesmetano "rade" u zapadnoj Makedoniji,

regrutujući, sto romantičnom pričom, sto pretnjama i silom, mlade Albance iz tetovskog, gostivarskog i debarskog kraja. Oni nisu zadovoljni brzinom političkog prepariranja Makedonije koja bi mirno pristala da se smesti u svoj sadašnji istočni prostor. Njima je stalo da favorizuju oružane akcije na račun "spore diplomatije i nepouzdanje politike", tvrdeći da su tako pobedili na Kosovu i bar za deceniju ubrzali stvaranje velike nacionalne države. Zapad se u Makedoniji nalazi u protivrecnoj ulozi: prihvatio je obavezu da štiti integritet makedonske države, ali i ambicije nestrpljivih albanskih nacionalista. Smatra se čak da ima modela da se te dve, praktično nespojive stvari, ipak pomire. Ipak, odred vojnih snaga SAD u Makedoniji, koji broji nešto manje od 2.000 ljudi, raspoređen je prilično nelogično, da bi bio u stanju da spreči dvoetažno prelivanje kosovske krize: najpre, sa Kosova u zapadnu Makedoniju, a onda odatle u urbani centar - Skoplje.

Tamo se, tvrde upućeni, nalazi vojno-politički stab, zadužen za uspravljanje proširene albanske države, i za njeno brzo priznavanje. Državotvorni albanski centar radi uglavnom legalno, raspolaze sa ogromnim finansijskim fondom i neprekidno komunicira sa najuticajnijim albanskim lobijima u svetu. Odnos rukovodstva "albanske revolucije", prema militantnim odredima sa Kosova je dvojak. Misli se da bi oružana pobuna bila fatalna greska, ali samo ako bi do nje doslo. Kao pretnja, ona uglavnom dobro dodje za potenciranje makedonske državne defanzive.

Ima, dakle, mnogo izgleda da Albanci svoje ciljeve u Makedoniji ostvare mirnim putem. No, vrlo je verovatno da eskalacija krize u Makedoniji "mirnim putem" ima svoje granice. One su postavljene, s jedne strane, postojanjem nekontrolisanog albanskog soviničkog ekstremizma, a s druge, legitimnom borbom za opstanak makedonske države. U najgoroj varijanti, nezavisno od "medjunarodnih snaga", kriza na nivou oružanih sukoba mogla bi da se vrati na Kosovo, ali pre svega u granicne opštine u Srbiji: Bujanovac, Presevo i Medvedju.

Apetiti ideologa velike Albanije se povećavaju, i upravo je dalje sirenje na račun Srbije osnovni motiv ekstremizma u Makedoniji. Ta vrsta analogije, smatra se u komandnim krugovima (nerazoruzane) OVK, ostvariva je uz očekivanu blagonaklonost jedinica NATO, koje se odazivaju i na Kfor.

U navedenom ambijentu skoro i da nema nacija da sami uticemo na svoju sudbinu, niti na sastav komsiluka. Kao da je sasvim nevažno hoće li maloj Srbiji južni sused biti sužena Makedonija ili velika Albanija. Ili će, u međuvremenu, u nekom međuprostoru, biti uglavljena još koja država.

Ljubodrag Stojadinović

PROTOSINDJEL SAVA (JANJIC)

BOLJE UZETI NEGO OSTAVITI

INTENZIVNOM diplomatskom akcijom Srpsko nacionalno veće Kosova i Metohije (SNV KiM) zadobilo je podršku ambasadora Saveta Bezbednosti i američke administracije i doveo misiju UNMIK-a pred već spremljen dokument Sporazuma sa Srbima, koji nije mogao da bude odbijen. O značaju tog dokumenta u cijem potpisivanju je veliku ulogu imala Crkva najbolje govori i reakcija Albanaca koja je usledila nakon njegovog usvajanja. Karakteristican je primer Hasima Tacija, koji je, makar na kratko, zbog ovog sporazuma istupio iz PAVK-a. O moci Sporazuma, kao i o aktuelnim raskolima među Srbima na Kosovu razgovarali smo sa protosindjelom Savom (Janjicom), jednim od najbližih saradnika rasko prizrenskog vladike Artemija.

NEZAVISNA SVETLOST: Potpisan je prvi pisani dokument kojim se UNMIK obavezuje da će Srbima poboljšati uslove života na Kosovu. Ta činjenica iznenadjuje: kako to prvi pisani dokument posle godinu dana, čini se, "agresivne" diplomatije, pre svega SNV?

OTAC SAVA: Do sada je bilo mnogo pokušaja da se UNMIK pismeno obaveze na određene korake kojima bi se popravio položaj Srba. Nažalost, to je bilo teško jer je UNMIK-u trebalo vreme da shvati realnost na terenu. I UNMIK i KFOR dosli su sa uverenjem da oni treba konačno da Albancima vrate slobodu od srpskog terora. Stradanje Srba je, na nas uzas, smatrano gotovo "normalnom" pojavom. Mi smo odmah pokušali da privučemo pažnju na naše stavove, ali smo brzo uvideli da će to biti teško. Prva preokupacija Misije je bila da sto pre stavi OVK pod kontrolu, kako albanski ekstremisti ne bi dosli u sukob sa međunarodnim snagama. Tek u toku zime dr Kusner je počeo više pažnje da obraća na Srbe. Tada smo počeli da radimo na programu za koegzistenciju i na lokalnim kancelarijama sto je veoma teško islo.

Najbolji primer koliko UNMIK nije bio svestan situacije pokazuju reci g. Kusnera koji je, u jesen prošle godine, došao u Gračanicu i rekao da želi da srpska i albanska deca zajedno idu u školu i da se zajedno igraju. Mi smo ga uveravali da je to veoma opasno, jer će se deca međusobno poubijati. Tek posle je shvatio da škole i bolnice ne mogu biti otvorene i za jedne i druge zbog ogromnog antagonizma i mržnje koja postoji.

NS: Sporazum zastupa pre svega bezbedonosne interese Srba koji još uvek žive na Kosovu. Sta garantuje da će nove snage bezbednosti uspesnije stiti Srbe od KFOR-a?

OTAC SAVA: Mi nismo preterano optimisticni povodom ovog sporazuma pre svega jer znamo koliko su

ogranicene mogucnosti Misije na Kosovu. Jedan od glavnih prioriteta KFOR-a i UNMIK-a jeste da se izbegne oruzani sukob sa Albancima. Otuda smatram da ce se vrlo tesko odluciti da podrze robusniji pristup uspostavljanju reda na Kosovu. Ipak svojim potpisom na sporazum g. Kusner je javno i napismeno preuzeo odgovornost na sebe da popravi tesku situaciju koju sada u potpunosti sam vidi i priznaje.

Nasa namera ovim sporazumom bila je da Misija UN i americka administracija podrze jedan paket mera kojim bi se zastitili Srbi koji zive u enklavama. Svako odstupanje od ovog programa bice iskljucivo odgovornost UNMIK-a i krivica se nece moci baciti na srpsku "nekooperativnost".

NS: Ko su Srbi koji bi ucestvovali u kosovskim policijskim snagama?

OTAC SAVA: Postoji veliko interesovanje za Kosovsku policiju. Nasi mladici po selima su nezaposleni i prijavili su se u stotinama. Medjutim Albanci su uticali na direktora Akademije i prakticno sami birali ko ce biti primljen na obuku. Dolaskom americke delegacije na celu sa Dzimom O'Brajanom situacija je krenula u drugom smeru.

Namera nam je da srpske mladice i devojke u okviru policije angazujemo direktno u procesu ocuvanja bezbednosti i reda, ali pod kontrolom UNMIK-a, sto bi onemogucilo eventualne manipulacije rezima i MUP-a. Pored Srba u kosovskoj policiji imali bismo i sistem "neighborhood njatch" koji podrazumeva postojanje nenaoruzanih seoskih straza i novih sistema informisanja i osmatranja terena sto bi omogucilo neposrednije angazovanje lokalnog srpskog stanovnistva.

NS: Sta dalje? Moze li se nesto izvuci iz naredna tri meseca ucesca u PAVK-u?

OTAC SAVA: Nemoguće je za kratko vreme ucesca i saradnje popraviti situaciju koja ce ovakva mozda ostati jos godinama, tim pre sto smo nasledili apsolutno katastrofalnu situaciju. Nasi rezultati se stoga ne mogu sagledavati u nekim spektakularnim pozitivnim pomacima koliko u cinjenici da bi situacija bila gora da se nikako nismo angazovali buduci da smo pokrenuli resavanje vrlo vaznih pitanja i da stalno postavljamo pitanje bezbednosti i sloboda. Namera nam je da konsolidujemo zivot u nasim enklavama, ukratko da omogucimo prezivljavanje nase zajednice dok se na globalnom planu ne resi pitanje Kosova. Mnogi nam govore da treba da izadjemo i prekinemo saradnju. Nazalost, ti ljudi nisu svesni da nase brojne zajednice, male enklave i manastiri direktno zavise od pomoci KFOR-a. Mi jednostavno nismo u poziciji da ikoga ucenjujemo svojim ucestvovanjem ili neucestvovanjem u administraciji. Predstavnic medjunarodne zajednice lako mogu da kazu - eto pruzili smo vam mogucnost da nesto ucinite za sebe, vi necete, dakle, sami nosite odgovornost za svoju propast.

NS: Donekle nedicevska pozicija SNV u PAVK-u, dala je povod rezimu da optuzi SNV za izdaju. Bez obzira na to sto je demokratskim snagama u principu jasno ko je koga izdao, da li se u SNV koje glasa za ostanak u PAVK-u oseca nekakva nelagodnost?

OTAC SAVA: Ni u jednom trenutku se nismo osetili kao izdajnici. U svakom razgovoru i na svakom sastanku mi jasno zastupamo interese srpskog naroda i ostro kritikujemo Misiju UN i KFOR. Ali nasa kritika nije zasnovana na aroganciji i rasplamsaljoj retorici koja treba da zadovolji gnevne citaoce novina. Trudimo se da kritika bude konstruktivna i uvek nudimo svoju saradnju i spremnost da licno preuzmemo odgovornost kako bi situacija bila bolja. Ne bih koristio poredjenje sa vremenom nacisticke okupacije i generala Nedica. Radije bih upotrebio primer Nemacke nakon Drugog svetskog rata. Nama je i u Srbiji potreban jedan Adenauer ali i jedan Nirnberg i to za ceo Balkan koji ce sve balkanske kasapine od Zagreba do Beograda, od Sarajeva do Pristine dovesti na osudjenicku klupu.

Za nekoliko godina nasa vojska bice u sastavu NATO snaga, a nasa zemlja u sastavu Ujedinjene Evrope. Oni koji sada drze monopol na patriotizam i olako upiru prst na nas i sve one koji zele da zive sa ostalim svetom naci ce se na smetlistu istorije, a neki cak i iza resetaka. Tragicno je samo sto zbog katastrofalne politike Beograda u zavetrini ostaje albanski ekstremizam koji prerasta u klasicni nacizam i to u prisustvu celog sveta. Dok je ovde Milosevic palio i zario Zapadnjaci su vodili filozofske razgovore sa Suroiem i Rugovom videci u Albancima na Kosovu ljude spremne za demokratiju i Evropu. Sada se sve jasnije vidi na Zapadu da mnogi albanski lideri u sustini ne znaju da budu drugaciji od Milosevica i da im je umesto Gandija uzor vise razbaruseni kacak Adem Jasari cije se slike vide svuda po Kosovu.

NS: Posle poslednjih dogadjanja ocigledne su politicke podele na Kosovu? Mogu li te podele naneti stetnu zapocetim procesima?

OTAC SAVA: Podele medju Srbima dolaze ne samo od razlicitih metoda borbe vec i razlicitih ciljeva. Dok rezim zeli destabilizirano Kosovo koje ce odvlaciti paznju od Beograda i omogucavati drzavnoj propagandi da se ruga neuspesima Zapada, u Mitrovici se vodi jedna regionalna i lokalna politika koja vidi samo realnost teritorije severno od reke Ibra.

SNV i vladika Artemije kao svoj cilj vide celo Kosovo u okviru jedne demokratske Srbije i Jugoslavije ali ne kao sto je to ranije bilo, kroz dominaciju i kolonijalno ponasanje Beograda, vec u sasvim drugacijim i ravnopravnijim odnosima. Nas je cilj sada fizicki opstanak naroda u enklavama dok ne dodje do konsolidacije nase drzave i demokratskih promena. Kada nastupi to vreme trudicemo se da se obnovi veza Srbija sa Kosovom na jedan demokratski nacin u okvirima modernog gradjanskog drustva

integrisanog u Evropu. Nezavisnost Kosova za nas nije samo neprihvatljivo zato sto Kosovo i formalno izlazi iz Srbije, vec pre svega zato sto bi na osnovu svega sto smo do sada videli to bila jedna fasisoidna tvorevina skrojena samo za Albance i to one koji su podobni OVK prvoborcima.

NS: Sta stvarno misle Srbi na Kosovu o odlukama SNV, i kolika je stvarna politicka moc oponenata ovoj politici? Ko su potpisnici peticije predate patrijarhu Pavlu?

OTAC SAVA: Srpski narod u Pokrajini je jos politicki dezorjentisan, u soku i beznadju. Mnogi nisu svesni nove realnosti i prosto zele da je zaborave ocekujuci svakodnevno dolazak vojske i policije. Nazalost drzavni mediji i dalje prodaju maglu i potpomazu jacanje kolektivnog autizma i amnezije. Eto, celi mesec maj se pricalo o tome da ce Milosevic popiti kafu u Grand Hotelu 12 juna. Ali on nije dosao. Sve je manje ljudi koji veruju Milosevicu. Ipak buduci da rezim i dalje placa veliki broj ljudi u javnim sluzbama mnogi su odani SPS-u iz cisto prakticnih razloga. U licnim stavovima veoma su kriticki ali ne zele da izgube platu i penziju. Grupa Srba koja je otisla najpre kod Sainovica, a zatim kod Patrijarha, na neki vorseban nacin nije se pojavila u Gracanici i na Gazimestanu kada je sam Patrijarh dosao na Kosovo. To je najbolji pokazatelj da je rec o grupi koja je organizovana da napravi predstavu pred Patrijarsijom za drzavne medije.

Zalili su se da se ne mogu Bogu pomoliti u Gracanici, a nisu dosli na liturgiju koju je sluzio sam Patrijarh. Hvala Bogu Patrijarsija je odmah demantovala unapred pripremljeno saopstenje Tanjuga o toboznoj podrsci Patrijarha ovoj u sustini delegaciji SPS-a. SPC na celu sa Patrijarhom dala je svesrdnu podrsku vladici Artemiju na poslednjem Svetom Arhijerejskom Saboru. Mozda to mnogima nije poznato, ali Vladika ne bi smeo da se bavi ovim aktivnostima i putovanjima bez blagoslova Prvojerarha SPC i Sabora koji imaju puno pravo da mu i zabrane tu vrstu rada ukoliko to nadju za potrebno. Sve je vise onih koji uvidjaju svoje greske od ranije i prilaze SNV. Ovih nedelja osnovano je vise odbora po raznim selima centralnog i istocnog Kosova, a posebno na podrucju Leposavica i Zvecana gde nasi clanovi deluju vrlo tesko pod pretnjom privatne garde Olivera Ivanovica.

NS: Na kraju, sta moze da se kaze onima koji eventualno razmisljaju o povratku na Kosovo? Gde tacno da se vrate i cemu da se nadaju?

OTAC SAVA: Iskreno receno, povratak Srba na Kosovo zavisi pre svega od dinamike politickih zbivanja u Beogradu i u Pristini. Dok god ne dodje do globalnijih promena na ovim politickim scenama povratak Srba na Kosovo i Metohiju bice vrlo simbolican bez obzira koliko se mi trudili da ohrabrimo ovaj proces. Kao prvi korak izabrali smo stvaranje koordinativnog tela - Komiteta za povratak - koji objedinjuje UNMIK, UNHCR, KFOR, OSCE i SNV kako bi se multidisciplinarno pripremio teren za povratak. Glavna prepreka ostaje krajnje losa bezbednosna situacija koja ce se veoma tesko popraviti ukoliko se ne stabilizuje odnos izmedju Beograda, Njujorka i Pristine. Ukratko receno, implementacija Rezolucije 1244 moguca je jedino nakon odlaska rezima. Do tada, bojim se da ce Kosovo sve vise da se udaljava od Srbije i Jugoslavije. Mi cemo se truditi da usporimo taj proces ali bez demokratske vlasti u Beogradu ovaj proces se nece moci zaustaviti. Zbog cega je Taci napustio PAVK?

Siptari okrecu ledja Kusneru jer nisu dobili samostalnost

SPORAZUM KAO IZGOVOR

BEOGRAD - Najnoviji potez Hasima Tacija, vodje siptarskih terorista, a sada lidera Demokratske partije Kosova, odnosno politickog krila "OVK", i nije neko iznenadjenje. Njegov izlazak iz PAVK- a poznavao ci kosovskih prilika ocekivali su i ranije. Bilo je samo pitanje kada ce to uraditi i kako. Sporazum koji su krajem juna u Pristini potpisali sef Unmika Bernar Kusner i vladika Artemije samo mu je poslužio kao izgovor da odrekne poslušnost svom dojučerasnjem francuskom prijatelju i preko sekretara DPK Jakuba Krasnicija poruci da ce sledeci koraci koje budu preduzeli "biti u interesu naroda na Kosovu". Naravno, misli se na siptarski narod.

Sta se zaista desava na Kosovu i sa siptarskim liderima? Hasim Taci, koji sebe smatra veoma zaslužnim za "oslobođenje Kosova od srpske tiranije", kako vole da kazu on i njegovi sledbenici, sada zeli da uziva u plodovima "pobede". Medjutim, ta "pobeda" nije bila onakva kakvu su zeleli. Naime, Siptari su mislili da ce, kada se sa Kosova povuku VJ i policija, Kfor ostati jos neko vreme, pa otici i vlast prepustiti njima. Kako se to nije dogodilo, poceli su da onako mucki, s vremena na vreme, napadaju vojnike Kfora.

Upozorenje Tacija, izreceno preko Krasnicija, da ce sledeci koraci biti u "interesu naroda na Kosovu", mogli bi da budu uvod u novu krvavu dramu na Kosovu, jugu Srbije ili u zapadnoj Makedoniji gde su vec primecene grupe naoruzanih i uniformisanih Siptara.

Istina, male su verovatnoce da ce Taci okrenuti oruzje protiv onih koji su mu ga dali i podrzali ga u borbi protiv Srba, i postati kosovski Bin Laden. Ali, nikad se ne zna. Jer, Siptari ne odustaju od ideje o samostalnom i nezavisnom Kosovu.

Taci "brani" Rezoluciju

Neslaganje sa potpisivanjem Sporazuma izmedju Kusnera i vladike Artemija, za koji je rekao da nije u

skladu s Rezolucijom SB UN 1244 (kao da je sve sto je do danas uradjeno na Kosovu bilo u skladu s tim dokumentom) Taci je iskazao vec na prvoj sednici PAVK- a. Kusner ga je tada upozorio da ce, ako Siptari ovo ne prihvate, Kosovu biti uskracena pomoc medjunarodne zajednice koja je, podsecamo, u poslednjih godinu dana bila obilata.

Predstavnici srpske zajednice Kosova i Metohije OKUPLJENI NA SABORU u konaku manastira Gracanice 18. oktobra 1999. godine, raspravljali su i dogovorili se o daljem zajednickom delovanju za opstanak Srba na Kosovu i Metohiji, i u tom cilju usvojili sledece:

SMERNICE

1. Ucesnici Sabora su se dogovorili i odlucili da do daljnjeg proglose politicki moratorijum na stranacko delovanje na Kosovu i Metohiji.

2. Sabor je u interesu zajednickog uspesnog delovanja, odlucio da formira Srpsko nacionalno vece koje ce koordinirati rad srpske zajednice na nivou Kosova i Metohije.

3. Odbrana i opstanak srpskog nacionalnog bica na Kosovu i Metohiji mora biti osnovna ideja vodilja svakog Srbina i svake Srkinje. To je pitanje svih pitanja danas.

U ovim teskim uslovima ugrozenog, ostavljenog, usamljenog i po svim pitanjima obespravljenog srpskog naroda, obaveza je svih nas da ulozimo napor i ucinimo sve na iznalazenju najboljih mogucih resenja za svoj opstanak na prostorima Kosova i Metohije.

Sadasnja teska situacija diktira i trazi od svih nas da budemo razumniji i tolerantniji u suceljavanju misljenja i pogleda. Neophodno je da srpska nacionalna zajednica organizovano, osmisljeno, strpljivo i trezveno deluje u odbrani srpskih nacionalnih interesa.

Sabor ukazuje da, ovako malobrojni, desetkovani i medjusobno nepovezani, a od matice drzave Srbije nasilno odvojeni, kosovsko-metohijski Srbi se mogu samo u slozi i medjusobnim dogovaranjem, razumevanjem i postovanjem braniti, odbraniti i spasiti od daljeg propadanja i stradanja. Zato, svako sa svog aspekta i u granicama svojih mogucnosti, a na zajednickoj politickoj platformi, treba da deluje i tezi istom cilju.

Srpska Pravoslavna Crkva je i sada, kao sto je uvek u najtezim istorijskim trenutcima bila sa srpskim narodom i uz srpski narod. Ona je snazan oslonac i sigurno steciste svakom Srbinu. Crkva deli sudbinu, uliva poverenje i sigurnost srpskom narodu za opstanak na ovim kosovsko-metohijskim prostorima. Srpska Pravoslavna Crkva stalno radi na ocuvanju srpske duhovnosti i srpstva na Kosovu i Metohiji. Ona se i danas javlja kao stabilan kohezivni faktor na objedinjavanju snaga u zastiti Srba i srpskih nacionalnih interesa, koji su neposredno ugrozeni od strane albanskih ekstremista i separatista.

4. Ucesnici Sabora snazno su izrazili punu privrzenost ciljevima i principima UN, Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima - UN, Helsinskom zavrshnom aktu, principima OEBS-a, Pariske povelje o novoj Evropi i Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti UN, kao i sledecim principima:

- zastita sigurnosti i ljudskih prava svih gradjana na Kosovu i Metohiji;
- zastita multinacionalne i multireligijske strukture Kosova i Metohije, kao i pravo na miran i slobodan zivot za sve na Kosovu i Metohiji;
- pravo na licnu i kolektivnu egzistenciju i zastitu;
- zastita imovinskih prava i privatnih dobara;
- jednako pravo na zastupljenost u svim institucijama i administrativnim organima na Kosovu i Metohiji zasnovanim na principu nacionalnog pariteta;
- povratak svih izbeglih lica u svoje domove na Kosovu i Metohiji. Taj proces ce se odvijati uz punu saradnju sa Visokim komesarom za izbeglice, UNHCR-om, medjunarodnim komitetom Crvenog krsta i ostalim humanitarnim organizacijama;
- jednakost pred zakonom svih gradjana Kosova i Metohije;
- svaki gradjanin na Kosovu i Metohiji moze imati pristup sledecim institucijama: lokalnim, okruznim (nivo Kosova i Metohije), republickim (Srbija), saveznim (SRJ) ili medjunarodnim;
- gradjani na Kosovu i Metohiji mogu koristiti pravo zastite nekih gradjanskih i ljudskih prava pred ovim institucijama, u skladu sa procedurom tih institucija i medjunarodnih principa. Specijalni kosovski zakon bi regulisao moguci sukob jurisdikcije gore pomenutih institucija;
- jednake mogucnosti zaposljavanja i zastita prava na rad i posao svih gradjana Kosova i Metohije;
- jednaka prava na obrazovanje i koriscenje jezika nacionalnih zajednica;
- jednako pravo na slobodnu veroispovest;
- stalna vojna i policijska zastita svih sakralnih objekata i istojskih spomenika (manastira, crkava, dzamija i groblja);
- politika pozitivne diskriminacije prema svim gradjanima na Kosovu i Metohiji, narocito u odnosu na zastitu ljudskih prava ugrozenih nacionalnih zajednica.

5. Odnos srpske nacionalne zajednice Kosova i Metohije sa Republikom Srbijom i Saveznom Republikom Jugoslavijom bice u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti UN. Ovi specijalni odnosi mogu

obuhvatiti:

- Opcionu sudsku zastitu. Gradjani na Kosovu i Metohiji (clanovi nacionalnih zajednica) bi mogli da izaberu opciju zastite nekih svojih prava pred medjunarodnim sudskim institucijama (medjunarodni sud u Hagu) ili pred sudovima Republike Srbije i Savezne Republike Jugoslavije. Moguci sukob jurisdikcije bi se mogao resiti pred odgovarajucim medjunarodnim pravnim institucijama;
- ekonomska saradnja;
- Infrastrukturna saradnja (elektroprivreda, saobracaj, sistem za vodosnabdevanje) bila bi regulisana posebnim ugovorima, i nadzirana od strane civilne misije UN i KFOR-a;
- Trgovinske i poreske olaksice i preferencijale;
- Slobodan protok robe;
- Kulturnu razmenu i saradnju;
- Obrazovnu saradnju;
- Zajednicku administraciju, rekonstrukciju i odrzavanje srpskih istorijskih, religijskih i kulturnih spomenika i muzeja.

6. Ucesnici Sabora su istakli, traze i pozivaju rukovodstvo Komiteta SR Jugoslavije za saradnju sa UNMIK-om, KFOR-om i OEBS-om da se okrene i vise saradjuje sa svim snagama srpske nacionalne zajednice na Kosovu i Metohiji. Odbrana srpskih nacionalnih i drzavnih interesa i briga za preostale srbe na Kosovu i Metohiji, kao i prognane, su drzavna i nacionalna, a ne stranacka pitanja. Komitet je drzavni, a ne partijski organ i mora se odnositi jednako prema svim snagama u srpskoj nacionalnoj zajednici.

7. Jedinstvena je ocena svih ucesnika Sabora da, u ovoj nastaloj situaciji, kada UNMIK na Kosovu i Metohiji uspostavlja medjunarodnu prelaznu vlast, a Albanci, u prisustvu UNMIK-a, uspostavljaju svoju, albansku drzavnu vlast na celoj teritoriji Kosova i Metohije, srpska nacionalna zajednica je prinudjena da za srpski narod energicno trazi oblik organizovanja vlasti sa UNMIK-om koji ce joj garantovati trajni opstanak i normalne uslove za zivot na ovim svojim vekovnim kosovsko-metohijskim prostorima. Sabor je konstatovao da je formiranje samoupravnih administrativnih jedinica (kantona) na podrucju srpskih enklava jedan od boljih oblika organizovanja vlasti UNMIK-a i Srba. Formiranjem takvih celina ne zadire se u status Kosova i Metohije. To nije podela Kosova, vec stvaranje podrucja na kojima ce UNMIK sa Srbima uspostaviti privremenu vlast, na napred istaknutim principima (tacka 4. i 5.). O statusu Kosova i Metohije razgovarace i odlucice drzava Srbija, SR Jugoslavija i medjunarodna zajednica uz ucesce kosovsko-metohijskih Srba i Albanaca, kada se za to stvore uslovi. Sabor zahteva i trazi od UNMIK-a da prihvati i odobri stvaranje srpskih administrativnih celina. Sabor obavezuje Srpsko nacionalno vece da organizovano radi sa UNMIK-om na realizaciji projekta stvaranja ovih kantona.

8. Sabor je konstatovao da demilitarizacija i transformacija tzv. OVK nije sprovedena u duhu Rezolucije Saveta bezbednosti br. 1244. Potpisanim Sporazumom tzv. OVK je promenila samo formu i naziv u Kosovski zastitni korpus (KOZAK), ali je ostala njena militantna sadrzina, na cijem je celu ostao dotadasnji komandant OVK. Vodje albanskog separatistickog pokreta sa zadovoljstvom konstatuju i javno isticu da je transformacijom tzv. OVK obezbedjena osnova buduće albanske nacionalne vojske, sto upozorava srpsku nacionalnu zajednicu da se time ugrozava njena sigurnost i buducnost.

Ovakva situacija namece potrebu i srpskoj nacionalnoj zajednici na Kosovu i Metohiji za formiranje Srpskog zastitnog korpusa na istim principima i sa istim ovlasenjima kao i albanski korpus. U tom cilju Sabor trazi od UNMIK-a i KFOR-a da ovaj nas predlog odobri.

Sabor obavezuje Srpsko nacionalno vece da podnese zahtev UNMIK-u i KFOR-u, obezbedi saglasnost i preduzme sve mere (organizaciono-kadrovске i finansijsko-tehnicke) za realizaciju ovog zadatka.

9. Sabor ukazuje da je jedan od najvaznijih i nezaobilaznih svakodnevnih stalnih zadataka povratak prognanih, raseljenih i izbeglih Srba van Kosova i Metohije. Na ovom pitanju sada niko ne radi.

Medjutim, srpska nacionalna zajednica, zajedno sa svojom drzavom i uz pomoc i podrsku medija i medjunarodne javnosti mora politicki nametnuti medjunarodnoj zajednici pitanje povratka prognanih i izbeglih kosovsko-metohijskih Srba na svoja ognjista, odnosno na Kosovo i Metohiju.

10. Sabor je istakao da je neophodno stvoriti pregled i evidenciju prognanih, ubijenih, kidnapovanih i uhapsenih Srba. Isto tako treba saciniti pregled izbacenih, ubijenih, kidnapovanih i uhapsenih Srba. Isto tako treba saciniti pregled izbacenih Srba iz svojih privatnih kuca i stanova, opljackanih, spaljenih i porusenih kuca i druge nepokretne imovine, kao i porusenih, spaljenih i demoliranih manastira, crkava, svetilista, istorijskih i kulturnih srpskih spomenika i obelezja, nadgrobnih spomenika i groblja, i to stavlja u duznost srpskom nacionalnom vecu da do kraja godine izvrsi ovaj posao.

11. Sabor je odlucio da, srpska nacionalna zajednica za svki slucaj zlocina, pljacki, unistenja crkava, manastira, spomenika kulture, nadgrobnih spomenika, progona i otimanja imovine i nasilno isterivanje iz kuca, stanova i sa posla, podnese prijavu protiv poznatog ili nepoznatog izvrsioca, bez obzira sto organi KFOR-a i medjunarodna policija po sluzbenoj duznosti vode, ili treba da vode, istragu.

Prijavu treba podneti i Haskom Tribunalu zbog izvršenih zlocina i genocida nad neduznim civilnim stanovnistvom kako za vreme od dolaska KFOR-a i UNMIK-a, tako i tokom konflikta 1998. godine, na podrucju Kosova i Metohije.

To je krupan i pravno strucan posao, ali, to je i srpski nacionalni i patriotski zadatak i duznost svakog Srbina i svake Srпкиnje u zemlji i dijaspori, koji ume i moze da se prihvati tog zadatka.

12. Sabor je konstatovao da je srpskoj nacionalnoj zajednici potrebna pravna i druga strucna pomoc. Sva imovina: privatna, drzavna i mesovita, je nasilna, mimo domaceg i medjunarodnog prava oteta. Njome sada raspolaze rukovodstvo Tacijeve "Privremen vlade" i dodeljuje kome hoce. Krupni drzavni objekti ne funkcionisu. Srbi su proterani iz svih preduzeca i institucija. Gradovi nisu pristupacni Srbima. Srbi nisu zasticeni i svako ih moze ubiti, kidnapovati.

Srpske pravoslavne svetinje, crkve i manastiri se ruse, spaljuju, cime albanski ekstremisti nastoje da uniste tragove visevekovne srpske istorije, duhovnosti i kulture. Pocinoci su Albanci ali su njihova imena i prezimena nepoznata javnosti. Neophodno je pokrenuti krivicne postupke za svaki pojedinačni slučaj protiv izvršilaca zlocina i zahteva se njihovo otkrivanje i izvodjenje pred lice pravde.

Zato Sabor apeluje i trazi od advokatskih komora Beograda, Srbije, Crne Gore, SR Jugoslavije i od pravnih organizacija, institucija i pojedinaca, u zemlji i dijaspori, da srpskoj nacionalnoj zajednici organizuje u pruži pravnu pomoc na ovom veoma teskom i istorijski odgovornom nacionalnom zadatku. Sabor takodje trazi od Evropske zajednice da za potrebe obespravljenog i nezaposlenog srpskog stanovnistva obezbedi potrebna finansijska sredstva. Na taj nacin bi se sprecilo iseljavanje radno sposobnog stanovnistva iz pokrajine.

13. Sabor srpske nacionalne zajednice konstatovao je da je najavljeni popis za Srbe sada neprihvatljiv u uslovima represije i nedostatka osnovnih ljudskih prava. Preko 60% Srba je u izgnanstvu i izbeglistvu van Pokrajine. isti je slučaj i sa pripadnicima drugih nealbanskih etnickih zajednica. Sve dok se ne stvore uslovi i omoguci povratak Srba i pripadnika ostalih nealbanskih zajednica u svoje domove i dok se sa Kosova i Metohije ne vrata nazad u Albaniju i Makedoniju svi Albanci koje pre dolaska KFOR-a nisu bili drzavljeni SRJ i nisu ziveli na Kosovu i Metohiji, srpske nacionalne zajednice nece prihvatiti popis stanovnistva niti izaci na najavljene izbore.

14. Sabor srpske nacionalne zajednice poziva svu svoju bracu Srbe, u zemlji i u dijaspori, svetske javnosti kao i sve organizacije medjunarodne zajednice da odlucno dignu glas protiv zlocina i nasilja koji je izvršen i dalje se vrši nad neduznim, civilnim srpskim stanovnistvom i pripadnicima ostalih nealbanskih etnickih zajednica od strane tzv. OVK i drugih albanskih kriminalnih grupa. Oni organizovano, sistematski i nepresntano vrše ubijanje, kidnapovanje, proterivanje i nasilno izbacivanje Srba i ostalog nealbanskog zivlja iz njihovih privatnih stanova i kuca, i to, posle potpisivanja Sporazuma izmedju UNMIK-a i KFOR-a s jedne i rukovodstva tzv. OVK s druge strane o transformaciji i demilitarizaciji OVK u "Kosovski zastitni korpus".

Dakle, i danas se, na ocigled i uz prisustvo snaga KFOR-a i medjunarodne policije nastavlja etnicko ciscenje preostalih etnicki-mesovitih sredina u gradovima: Gnjilanu, Lipljanu, Vitini, Pristini, Kosovom Polju, Obilicu, Kosovskoj kamenici kao i u okolnih mesovitih sela. Atakuje se i na severni deo Kosovske Mitrovice koji čini 1/5 grada i koji je pod kontrolom srpske nacionalne zajednice i snaga KFOR-a i UNMIK-a. Na tom delu kosovsko-mitrovackog okruga utociste je naslo vise desetina hiljada srpskih izbeglica iz juznog dela Kosovske Mitrovice, Vucitrna, Istoka, Kline, Peci, Pristine, Podujeva, Srbice. Albanci organizovano rade da i sa tog podrucja proteraju sve Srbe, sto je nedopustivo. Sabor je jedinstven u oceni da se pitanje Kosovske Mitrovice ne moze resavati van konteksta bezbedonosne situacije u celoj pokrajini. U Orahovcu vise hiljada Srba zivi u "zatocenstvu" i izuzetno teskim humanitarnim uslovima. Zato, Sabor srpske nacionalne zajednice trazi od snaga UNMIK-a i KFOR-a da stanu na put etnickom ciscenju i daljem progonu srpskog stanovnistva na ovom prostoru, i da obezbede mir, slobodu i normalan zivot svim gradjanima u preostalim mesovitim sredinama.

15. Sabor izrazava svoju veliku zabrinutost zbog teskog humanitarnog stanja u kome se nalazi srpska nacionalna zajednica. Sabor ocenjuje da preostalim Srbima u pokrajini kao i izbeglicama sa Kosova i Metohije tek predstoji humanitarna katastrofa. Veliki broj srpskih izbeglica je bez krova nad glavom, bez odgovarajuće zdravstvene zastite i bez sredstava za osnovnu ljudsku egzistenciju.

Sabor sa zaljenjem konstatuje da se srpske izbeglice sa Kosova i Metohije jos uvek ne tretiraju kao sto se tretiraju izbeglice iz drugih krajeva Balkana, Evrope i sveta. Stoga je potrebno da se humanitarna pomoc ravnomernije dodeljuje svim nacionalnim zajednicama.

16. Sabor zahteva od UNMIK-a da spreci legalizaciju svih kupoprodajnih ugovora izmedju Srba i Albanaca, koji su napravljeni pod pritiskom i pretnjama. Takodje se trazi zastita i povratak crkvene imovine koja je nepravedno oduzeta nakon Drugog svetskog rata kao i zastita porusenih i ostecenih hramova.

***U manastiru Gračanica, 18. oktobra 1999. godine
SABOR srpske nacionalne zajednice Kosova i Metohije***

DNEVNA SAOPSTENJA SRPSKOG NACIONALNOG VECA Kosova i Metohije

Gracanica, 4. juli 2000.

SAOPSTENJE POVODOM RAZGOVORA O KOSOVU NA SASTANKU OPOZICIJE U LESKOVCU

Predstavnici SNV KiM danas se nazalost nisu pojavili na sastanku sa predstavnicima udružene opozicije i predstavnicima mitrovackog regionalnog SNV. Na ovaj sastanak koji je pripremio i koordinisao g. Momcilo Trajkovic iz Srpskog pokreta otpora zapravo nije pozvan nijedan predsavnik SNV KiM. Clanovi najuzeg rukovodstva SNV su culi za ovaj sastanak preko medija ali pismena informacija, poziv i dnevni red nisu uruceni ni vladici Artemiju kao predsedniku SNV KiM, niti ijednom predstavniku Veca iako je tekst poziva g. Trajkovic sastavio 20 juna u Caglavici, 2 kilometra od Gracanice, kako smo naknadno obavesteni. Zbog toga SNV KiM smatra da ubuduće ove sastanke treba bolje i odgovornije pripremiti. SNV KiM ce uvek biti otvoreno za dijalog i nasa koordinacija sa opozicionim strankama nikada nije ni prekidana. Stavise sve nase aktivnosti su u uskoj koordinaciji sa ekspertsom grupom koja danas salje pravnog eksperta g. Vojina Vukcevicu koji ce u ime SNV KiM razmotriti predloge za privremeni zakon o opstinama. O ovom tekstu su vec blagovremeno obavesteni g. Predrag Simic i prof. Dusan T. Batakovic. Prof. Batakovic je direktno ucestvovao u pripremi platforme za Zajednicki sporazum sa UNMIK-om kao i u pripremi nase deleacije u SAD. Predstavnici opozicije su nekoliko puta do sada dolazili u Gracanicu gde je SNV KiM dobila podrsku za svoj rad.

Sto se tice Trajkoviceve ponudjene platforme za konsolidaciju Srba na Kosovu sa zaljenjem moramo da konstatujemo da ovaj papir g. Trajkovic nije urucio SNV. Iz medija i njegovih izjava za stampu smo saznali da ona govori o potrebi okruglog stola o Kosovu sto u principu podrzavamo, iako se ostro protivimo ideji da se u ove razgovore ukljuce predstavnici rezima. Istina, predstavnici drzave treba da ucestvuju u resavanju pitanja Kosova i Metohije ali tek onda kada budemo imali demokratsku vlast koja ce konstruktivno raditi na stabilizaciji zemlje i ponovnoj integraciji Kosova. Mi smo vise puta pokusavali da razgovaramo sa g. Milutinovicem o Kosovu, jos i pre rata, ali svaki put je nas zahtev ignorisan. Drugi deo ponudjene platforme se odnosi na pitanja bezbednosti i formiranje nenaoruzanih "seoskih straza". Rec je zapravo o ideji koja je doslovce prisutna u platformi SNV buduci da je plan o formiranju nenaoruzanih seoskih straza i sistema nadgledanja u vidu sistema "neighborhood njatch" vec pismeno prihvacen u sporazumu izmedju SNV i UNMIK-a.

IZJAVA POVODOM TACIJEVE NAJAVE POVLAČENJA IZ PAVK-A

Danasnja najava odluke Hasima Tacija da se povuce iz PAVK-a zbog potpisanog sporazuma izmedju SNV KIM i UNMIK-a predstavlja jos jednu manifestaciju politickog pritiska na medjunarodnu misiju UN. Vec je vise puta javno saopsteno da Zajednicki sporazum o razumevanju predstavlja pokusaj da se Srbima na Kosovu i Metohiji obezbede osnovni uslovi za bezbednost i miran zivot. Ovaj sporazum nije nikakav put u podelu Kosova vec u stvari afirmise postojanje jedne jedinstvene privremene adminstracije. Ipak zbog nepostojanja osnovnih ljudskih prava i sloboda za srpsko stanovnistvo neophodno je da se adminstracija svede na nivo enklava i srpskih sela kako bi lokalni Srbi sa predstavnicima UNMIK-a mogli slobodno da ucestvuju u oblikovanju svog zivota u enklavama. Albanski lideri kao da zaboravljaju da enklave nisu rezultat srpske samoizolacije vec nuznost u kojoj su se nasli zbog nesposobnosti albanskih lidera da se ponasaju drugacije nego sto je to cinio Milosevicev rezim. U jednom demokratskom i pluralistickom drustvu u kome ne postoji diskriminacija zbog jezika i etnickog porekla nema potrebe ni za enklavama ni za lokalnim kancelarijama. Da bi se doslo do takvog drustva neophodno je da srpska zajednica prezivi fizicki i politicki ovo tesko vreme netolerancije i kolektivnog lova na sve sto je srpsko i ne-albansko.

Sporazum SNV i UNMIK-a je pre potpisivanja prihvacen od strane adminstracije SAD i nekoliko drugih zapadnih vlada tako da iza njega stoje najmocnije zemlje medjunarodne zajednice. Stoga ponasanje g. Tacija i nekih drugih lidera samo pokazuje da albanski lideri nisu spremni na izgradnju slobodnog drustva vec da i dalje ignorisu realne probleme na terenu koji su stvoreni narocito u toku godinu dana bezvlasca i nasilja u medjunarodnom prisustvu.

Izjava albanskog lidera, g. Redzepa Cosje da Sporazum vodi ka aparthejdu predstavlja pravi cinizam. Svakom posetiocu srpskih enklava i getoa jasno je da na Kosovu zaista postoji pravi aparthejd sa srpskim i romskim "bantustanima" kulama osmatracnicama, bodljikavom zicom. Ovaj Sporazum zato predstavlja proveru albanskih lidera koji moraju da pokazu ovih dana da li su srpemni da se suoce sa stvarnoscu i problemima na Kosovu i Metohiji ili ce i dalje da Srbima nude praznu retoriku o demokratiji i pravima, a medjunarodnim predstavnicima samo ono sto oni vole i zele da cuju.

MINISTAR ISINGER U GRACANICI

Danas je protosindjel Sava Janjic primio nemackog drzavnog sekretara u Ministarstvu inostranih poslova

Volfganga Isingera i njegove saradnike. Razgovaralo se o trenutnom položaju srpske nacionalne zajednice kao i o pitanjima registracije i izbora. O. Sava je objasnio ministru Isingeru da trenutno ne postoje realne mogućnosti za Srbe da se uključe u lokalne izbore na većem delu teritorije Kosova jer za Srbe ne postoje osnovna prava i slobode, posebno sloboda kretanja. Enklave u kojima Srbi žive nisu posledica srpske samoizolacije već nespremnosti većeg dela albanske populacije da prihvati Srbe kao realnost. O. Sava je tražio od nemačkog ministra da evropske vlade, posebno nemačka, ulože više napora u ekonomsku konsolidaciju srpskih područja. Predloženo je da se Srbi izuzmu iz ovih izbora i da se zastupljenost Srba u administraciji ostvaruje preko lokalnih kancelarija za nacionalne zajednice i preko predstavljanja u administrativnim telima Kosova po principu pozitivne diskriminacije, kao što je slučaj u PAVK-u. Tek kada se srpska zajednica egzistencijalno i politički konsoliduje, a na Kosovu uspostave osnovne slobode za sve ljude stvorice se uslovi za redovno učešće Srba u izborima.

EKSPERTSKI TIM RADI NA PREDLOZIMA ZA ZAKON O OPSTINAMA

Ekspertski tim na čelu sa Vojinom Vukčevićem, pravnim ekspertom iz Beograda, već radi na proučavanju nacrtu za UNMIK-ov zakon o opštinama. SNV KiM će nastojati da u toku ove nedelje podnese pismenu predstavku UNMIK-u povodom ovog zakona. Stav SNV jeste da program o formiranju lokalnih kancelarija (Agenda For Coedzistance) još nije dovoljno inkorporiran u zakon o opštinama i da taj zakon nije prilagođen realnostima koje trenutno postoje na Kosovu, posebno u pogledu slobode srpske zajednice.

NOJKIC NA DANASNJOJ SEDNICI PAVK-A

Danas je redovnoj sednici PAVK-a prisustvovao Randjel Nojkic. Razgovarano je većinom o novom nacrtu privremenog zakona za opštine na Kosovu. Na sednici ni danas nije prisustvovao g. Hasim Taci niti je u svoje ime poslao svog izaslanika.

SNV OSUDJUJE MINOBACACKI NAPAD NA VELIKU HOCU

SNV KiM najostrije osudjuje najnoviji sinocnji minobacacki napad na selo Veliku Hocu. Na ovo jedino preostalo srpsko selo u orahovackom kraju u kome živi blizu 1000 Srba sinoc je palo 6 minobacackih granata. Na svu sreću niko nije povređen u ovom teroristickom napadu. Očigledno je da je reč o nastavku pokušaja albanskih terorista da prisile preostale Srbe ovog kraja da napuste svoja vekovna ognjišta. SNV KiM sa svojim lokalnim odborom u Velikoj Hoci je od predstavnika nemačkog KFOR-a odlučno zatražilo da se sprovede istraga o ovom najnovijem napadu.

Gračanica, 5. juli 2000.

DISKUSIJA O LOKALNIM KANCELARIJAMA NA PRELAZNOM SAVETU KOŠOVA

Danas je delegacija SNV KiM sa članom ekspertske grupe SNV, prof. dr. Vojislavom Vukčevićem, generalnim sekretarom SPO iz Beograda, učestvovala na sednici PSK na kojoj je raspravljano o najnovijem razvoju bezbednosne situacije i zajednickom sporazumu UNMIK-a i SNV KiM. U prvom delu sednice članovima PSK se pridružio i austrijski predsednik Tomas Klestil koji je u svojoj besedi posebno govorio o teskoj situaciji u kojoj se nalazi srpsko stanovništvo i hitnoj potrebi da albanski lideri "zaustave organizovano nasilje" protiv Srba. Predsednik Klestil je apelovao na Srbe da svojim učesćem u privremenoj administraciji omoguće da se njihov glas čuje pred svetom i predložio je da se razmotri izlazak srpske zajednice na registraciju i izbore.

Reči protosindjela Save pred predsednikom Klestilom:

Vasa ekšelencijo,

Srećan sam što danas imamo mogućnost da se ponovo vidimo sa vama jer ste pre više od godinu dana bili domaćin naše međjuverske konferencije u Becu kada smo zajedno sa albanskim kolegama napravili jedan od poslednjih pokušaja da se izbegne najgore. Nažalost ne mogu da vam poželim dobrodošlicu na slobodno Kosovo kao gospodin Dedaj (prethodni govornik) jer Kosovo od završetka rata nije slobodno za sve ljude. Srbi i mnogi ne-Albanci žive lišeni osnovnih ljudskih prava - na život, rad i kretanja. Mnogo je kidnapovanih, prognanih i ubijenih, a srušeno je preko 80 crkava u posleratnom periodu, uključujući i stare crkve iz Srednjeg veka. Srbi u Pristini ne mogu slobodno da se kreću ulicom, da idu u škole, da koriste bolnice.... Živimo sterani u enklave koje nisu plod naše samoizolacije već nespremnosti albanskih lidera i njihovih pobornika da se ponasaju na drugačiji način nego što je to činio Miloševićev režim pre i za vreme rata.

Cenim vaš savet da je potrebno da učestvujemo u privremenoj administraciji. Zaista to je za nas mogućnost da omogućimo da se naša reč čuje i prihvati. Ali naša dalja saradnja zavisice od toga koliko se bude popravljala bezbednosna situacija i koliko albanski lideri i stanovništvo budu spremniji za izgradnju demokratskog društva. Što smo više slobodniji u našem životu bićemo i spremniji za učešće u registraciji i izborima koji su normalna demokratska procedura. Ali u uslovima u kojima nema slobode

ziviljenja na zalost ne moze biti ni slobodnih izbora. Ako zelimo da svi na Balkanu zivimo u Evropi moramo se ponasati onako kako se ponasaju Evropljani. Zato cemo izuzetno ceniti vas doprinos izgradnji demokratskih institucija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 kao i vase zalaganje za jednaka ljudska prava i slobode za sve stanovnike Pokrajine. Hvala...

U nastavku sednice Dr. Kusner je u vise navrata branio sporazum koji je sklopljen izmedju SNV i UNMIK-a objasnjavajuci da se ne radi o formiranju paralelnih institucija vec da je neophodno omoguciti pristup administraciji i uslugama koje ona pruza za ono stanovnistvo koje je ugrozeno i liseno slobode kretanja. Dok su vecina albanskih govornika ostro napali ovaj sporazum kao put u kantonizaciju, legalizaciju podele Kosova, zaveru Beograda, vracanje na stari poredak itd, dr. Kusner je doslovno rekao: "Pitanje bezbednosti je direktno u nadlestvu UNMIK-a i to pitanje nije za raspravu". "Uvek sam licno bio na strani onih koji stradaju. Ranije su to bili Albanci, ali sada su to Srbi i pripadnici drugih zajednica. Zato sam sada na njihovoj strani".

Vecina albanskih lidera pokazala je veliki stepen nerazumevanja realnosti u kojoj zive Srbi.

Nerazumevanje je islo toliko daleko da se pretvaralo u paranoicni strah da sve sto Srbi rade predstavlja opasnost za Albance. Gotovo svi medjunarodni predstavnici koji su govorili na sednici PSK su direktno ili indirektno potvrdili da ovakvo ponasanje direktno steti najvise kosovskim Albancima i njihovom ugledu u svetu.

EKSPERTSKA SEDNICA O PRIVREMENOM ZAKONU O OPSTINAMA

Nakon sednice PSK ekspertska grupa SNV KiM na celu sa prof. dr. Vojislavom Vukcevicem vodio je pregovore sa pravnim strucnjacima UNMIK-a - Tomasom Kenigsom, Blankom Antonini, Olegom Levitinom i Karin fon Hipel. Prof. Dr. Vukcevic je izlozio osnovni zahtev SNV KiM da se sadrzaj programa o koegzistenciji koji predvidja formiranje lokalnih kancelarija za nacionalne zajednice inkorporira u okviru privremenog zakona o opstinama. Buduci da je ideja o formiranju lokalnih kancelarija u okviru kojih bi Srbi zajedno sa predstavnicima UNMIK-a obavljali administrativne poslove i pružali usluge lokalnom stanovnistvu, vec prihvacena Zajednickim sporazumom o razumevanju izmedju SNV i UNMIK-a prihvaceno je da se dodatno revidira odeljak u kome se govori o lokalnim kancelarijama u nacrtu zakona i da se preciznije odrede zadaci i duznosti tih kancelarija u sklopu opstinske administracije. Naime nacrtom je predvidjeno postojanje u okviru skupstine opstine Komiteta za nacionalne zajednice ali i lokalnih kancelarija u podrucjima gde zive nacionalne zajednice cije su osnovna ljudska prava ugrozena. U slucaju da skupstina opstine donese odluku koja je diskriminatorna Komitet za nac. zaj. moze da predmet prenese u nadlestvo Komiteta za Medijaciju pri skupstini opstine koji bi svoje misljenje i predlog po tom pitanju vratio opet na razmatranje u skupstini opstine. U slucaju da komitet za nac. zaj novu odluku i dalje smatra neprihvatljivom predvidjeno je posredovanje Specijalnog predstavnika, tj. sefa misije UN. Na taj nacin dvostrukim mehanizmom spreceno je preglasavanje i donosenje diskriminatornih odluka.

Povodom izbora i registracije ekspertska grupa SNV je obrazlozio da SNV ne namerava da bojkotuje izbore niti je protiv izbora kao demokratske procedure ali u uslovima nepostojanja osnovnih sloboda jasno je da ne postoje osnovni uslovi za slobodne izbore u vecini opstina Kosova za Srbe. Otuda je predloženo da u slucaju neizlaska na izbore, a u cilju obezbedjivanja zastupljenosti Srba u administraciji opstina centralna vlast, UNMIK po potrebi odredi kao i do sada srpske predstavnike koji bi dakle bili imenovani, a ne birani. U slucaju da ne postoji nikakva mogucnost da Srbi ucestvuju u radu skupstine opstine u tom slucaju bi Srbi svoja prava ostvarivali iskljucivo preko lokalnih kancelarija u srpskim enklavama i selima. Te lokalne kancelarije bi bile interaktivno povezane sa opstinskim, regionalnim i kosovskim strukturama, posebno preko departmana za lokalnu administraciju koji bi preko svog posebnog odeljenja koordinisao rad kancelarija. Buduci da je srpska zajednica jos nekonsolidovana i u soku bez jasne politicke diferencijacije i da zivi pod direktnim pritiscima i ucenama rezima i njegovih pristalica ekspertska grupa SNV je misljenja da srpska zajednica jednostavno nije u mogucnosti da normalno ucestvuje u izbornom procesu za opstine. UNMIK takodje u doradi ovog nacrtu zakona sprema jos citav niz anti-diskriminatornih mera i prosirena ovlastenja sefa UNMIK-a koji zapravo moze da svojim imenovanjima i odlukama kompenzira posledice opravdanog neizlaska na izbore, dakle u slucaju gde oni nisu moguci zbog navedenih problema.

Za SNV KiM je veoma vazno da se razume da eventualni neizlazak Srba na izbore ne bi bio bojkot i aktivnost usmerena na podrivanje autoriteta medjunarodne vlasti vec pre svega rezultat katastrofalno teske situacije u kojoj se za Srbe i ostale ugrozene ne-albanske zajednice mora pronaci pravno resenje koje bi izaslo u susret stvarnim potrebama i realnosti na terenu. Jedino sa vise fleksibilnosti medjunarodna zajednica moze da pridobije poverenje desetkovanog srpskog stanovnistva.

SNV KiM ce u toku ove nedelje nastaviti sa neposrednim konsultacijama povodom nacrtu zakona o opstinama i insistirace da se sustinske odredbe Programa o koegzistenciji i Zajednickog sporazuma o razumevanju nadju u sadrzaju predlozenog zakona. Nastavak diskusije je predvidjen za petak, za

sednicu PAVK-a.

TEHNICKI PROBLEMI ILI SVESNA NAMERA G TRAJKOVICA

Izjava g. Momcila Trajkovica o nekim tehnickim razlozima zasto pozivi nisu upuceni vladici Artemiju i clanovima SNV je neprihvatljiva buduci da ne moze biti tehnickih problema da se tekst sa pozivom odnese iz sela Caglavice gde ga je g. Trajkovic sastavio do Gracanice udaljene samo 4 kilometra. Tekst poziva sa dnevnim redom i nacrtom zajednicke platforme je sastavljen 20 juna i nemoguće je da do 4 jula nije mogao da stigne na udaljenost od nekoliko kilometara. SNV KiM nazalost smatra da je namera organizatora g. Trajkovica i bila da predstavnici SNV KiM ne prisustvuju sednici kako bi nesmetano mogao da sebe i predstavnike iz Mitrovice predstavi kao jedine predstavnike Srba sa Kosova i Metohije. Po tom pitanju SNV KiM ce se verovatno posebno obratiti liderima opozicionih partija i upozoriti ih na propuste g. Trajkovica koji kao organizator nije pokazao potrebnu odgovornost u pripremi ovog veoma vaznog sastanka.

Gracanica, 6 juli 2000

DELEGACIJA AMERICKOG KONGRESA U GRACANICI

Danas je u manastiru Gracanica episkop Artemije sa svojim saradnicima primio Senatora Dzordza Vojinovica i delegaciju americkog Kongresa. Kao i u dosadasnjim susretima episkop Artemije je izlozio posetiocima vrlo tesku situaciju u kojoj se nalaze kosovski Srbi. Posebno je razgovarano o implementaciji sporazuma o razumevanju potpisanom izmedju SNV KiM i UNMIK-a. Za vreme svoje poslednje posete Vasingtonu ep. Artemije se susreo sa senatorom Vojinovicem koga je upoznao sa hitnom potrebom da se stvore bolji uslovi za bezbednost srpskog stanovnistva na Kosovu.

SNV KIM ZA JEDINSTVO SVIH SRBA NA KOSOVU I METOHIJI

SNV KiM ostaje otvoreno za uspostavljanje srpskog jedinstva na Kosovu i Metohiji. Kao i do sada cvrsto misljenje Veca ostaje da je jedinstvo svih politickih snaga moguće ostvariti jedino oko Crkve koja je vekovima objedinjavala srpski narod u ovim krajevima i koja uziva veliki ugled u medjunarodnim krugovima zbog svog stava za vreme i nakon rata na Kosovu. SNV KiM je zamisljeno kao jedinstveno telo u kome vise regionalnih SN Veca sirom Kosova i Metohije rade pod koordinacijom Episkopa Artemija i izvrsnog odbora SNV KiM u kome su zastupljeni po funkciji predsednici svih izvrsnih odbora regionalnih SN Veca. Takva platforma SNV je prihvacena na osnivačkoj sednici Veca proslave godine. To nipošto ne znaci nametanje stavova regionalnim vecima od strane centralnog tela vec pre svega koordinaciju, saradnju, medjusobno nenapadanje i fleksibilnost u vodjenju jedne razumne i rasudljive srpske politike u nasoj juznoj Pokrajini. Ova strategija dozvoljava i mogućnost vodjenja dve razlicite srpske politike koje ne bi bile suprotstavljene i koje bi odrazavale realnost koja postoji u razlicitim krajevima Pokrajine. Prvi korak ka uspostavljanju jedinstva mogla bi da bude zajednicka odluka o nenapadanju u medijima i saradnja po svim onim pitanjima u kojima se moze naci minimum saglasnosti. Posebnu ulogu u ovom procesu imaju SPC, demokratske opozicione stranke u Srbiji, kraljevski dom Karadjordjevic sa NjKV Princom Aleksandrom kao i nase demokratske organizacije u dijaspori koji su finansijskom i moralnom pomoci zajedno sa nasim prekomorskim eparhijama SPC cvrsto ostali uz stradalni srpski narod na Kosovu.

SAOPSTENJE DHSS O SASTANKU OPOZICIJE U LESKOVCU

U izjavi za stampu koju je dao dr. Vladan Batic, predsednik Demohriscanske stranke Srbije 5 jula izneseni su stavovi koje Srpsko nacionalno veće Kosova i Metohije u POTPUNOSTI PODRZAVA. Zato koristimo ovu priliku da ovu izjavu u celosti prenesemo u nasem dnevnom biltenu.

Dr. Vladan Batic predsednik DHSS

IZJAVA ZA SAMPU

Beograd 5. jul 2000. god

Na konferenciji za sampu odrzanoj nakon sastanka stranaka demokratske opozicije u Leskovcu, koordinator sastanka Momcilo Trajkovic iz njemu poznatih razloga obznanio je da je SNV KiM postalo clan UO. Buduci da sam na pomenutom sastanku bio protiv ovakve odluke, zelim da ukazem na posledice:

Prvo, ovakva odluka nije mogla biti doneta iz formalnih razloga,

a. SNV Kosova i Metohije sa Vladikom Rasko-prizrenskim Artemijem nije uredno pozvan na ovaj sastanak

b. Od 16 ucesnika udružene opozicije sa sastanka od 10 januara, jucerasnjem sastanku u Leskovcu prisustvovalo je samo 7 (DS, DSS, SD, ND, GSS, DHSS, PDS i Momcilo Trajkovic u ime SPO Kosova i Metohije), dakle NIJE BILO KVORUMA ZA DONOSENJE ODLUKE.

v. Posto se prema sporazumu stranaka udružene opozicije sve odluke donose konsenzusom, a posto sam ja u ime DHSS bio protiv onda cak i da je bilo kvoruma i da je vladika Artemije uredno pozvan, odluka nije mogla biti doneta.

Drugo, mnogo vazniji su fakticki razlozi koji su me rukovodili prilikom glasanja i koje sam javno obrazložio na skupu.

U udruženoj demokratskoj opoziciji mogu biti kao sto samo ime kaze samo opozicionari . Na jucerasnjem sastanku SNV Kosovske Mitrovice predstavljali su isključivo clanovi DSS iz ovog regiona koji su clanovi opozicione stranke koja je i inace zastupljena u udruženoj opoziciji i ciji licni opozicioni status nije sporan. Medjutim, pojedini lideri SNV Kosovske Mitrovice NIKADA SE NISU DEKLARISALI KAO OPOZICIJA, a uporno nastoje da udju u ovaj blok. To se pre svega odnosi na OLIVERA IVANOVICA. Neka on kao vodja mitrovackih Srba javno kaze da je OPOZICIONAR, neka kaze da zahteva odlazak Slobodana Milosevica i neka javno podrzi sve zahteve udružene opzicije od 10. januara i ja cu prvi glasati da SNV Kosovske Mitrovice udje u udruženu opoziciju.

Pojedini clanovi SNV Kosovske Mitrovice u svojim javnim nastupima diskreditovali su Vladiku Artemija i druge celnike SNV Kosova i Metohije istim recima kojima to cine glasnogovornici rezima ili Hasim Taci. Red je da se pokaju, izvine i zamole za oprostaj. To je hriscanski i to je srpski.

To sto je opcija koju SNV Kosovske Mitrovice zastupa u mnogome je podudarna politici Slobodana Milosevica i sto podseca na pogresnu politiku u RSK koja je dovela do njenog definitivnog gubitka je stvar za politicke rasprave.

Ono sto je nuzno je da Srbi na Kosovu nadju zajednicki jezik, da sednu zajedno i dogovore se o svemu. Da se dogovore o nenapadanju i fer pleju. SNV Kosovske Mitrovice kada definitivno javno manifestuje svoj opozicioni status i kada prestane da blate Vladiku Artemija i njegove saradnike bice dobrodoslo u udruženu opoziciju ciji clan jos uvek nije.

Dr Vladan Batic

OSUDA KAMENOVANJA KONVOJA

SNV KiM najostrije osudjuje prekjucrasnje kamenovanje konvoja Srba na putu Gnjilane Strpce. Ovo je jos jedan primer teroristickog ponasanja dela albanske populacije koja ne preza od napada na nenaoruzane civile koji putuju svojim domovima. SNV KiM ce u toku ove nedelje nastaviti intenzivne kontakte sa americkom komandom u Bondstilu kod Urosevca kako bi se problem srpskih konvoja na podrucju Brezovice razresio na obostrano zadovoljstvo.

POZDRAVLJENA IZJAVA IBRAHIMA RUGOVE

SNV KiM pozdravlja izjavu predsednika Demokratskog saveza Kosova Ibrahima Rugove koji je juce javno podrzao sporazum o razumevanju izmedju SNV i UNMIK-a. Ovaj hrabar gest albanskog lidera treba da posluži kao primer uspostavljanja boljih i iskrenijih odnosa izmedju nacionalnih zajednica u Pokrajini. Nazalost predstavnici vecine ostalih "demokratskih" albanskih partija i dalje ostaju uporni u napadima na ovaj sporazum i izrazima neskrivene netrpeljivosti prema srpskoj zajednici. Takvo ponasanje jasno pokazuje da vecina albanskih lidera jos nisu spremni za razvoj jednog modernog demokratskog drustva u kome bi svi stanovnici bez obzira na etnicko i versko poreklo bili jednaki pred zakonom i slobodni.

SNV podrzava dr. Bernarda Kusnera koji je ostao resen da odbrani sporazum o razumevanju iako ostaje zapanjeno potrebom Specijalnog predstavnika UN na Kosovu da trazi oprostaj od albanskih partija zato sto zeli odlucnije da zastiti Srbe koji svakodnevno bivaju ubijani i kidnapovani i zaustavi organizovani kriminal. Kamo sreće da je odlucniji stav UNMIK-a i KFOR-a postojao od samog pocetka misije. Sigurno bi brojne zrtve bile izbegnute.

SNV PODRZAVA STAV BIVSEG SEFA UNHCR ZA KOSOVO

SNV KiM pozdravlja izjavu koju je bivsi sef UNHCR za Kosovo Denis Meknamara dao Njurork Tajmsu. U clanku koji je napisao Stiven Erlanger 3. jula navodi se da je g. Meknamara kao covek iz samog vrha misije UN od pocetka mirovne misije imao ozbiljne zamerke nacinu ponasanja medjunarodne zajednice na Kosovu.

"Od samog pocetka, kaze Meknamara, postojalo je tolerisanje netolerancije i osvete. Nije bilo istinskih pokusaja ili nastojanja da se nasilje zaustavi ili spreci. Postojalo je implicitno slaganje sa takvom situacijom od svih, s jedne strane cutanjem albanskih politickih lidera, a s druge strane nedostatkom aktivne akcije od strane Zapada koja bi obeshrabrila nasilje.. Trebalo je akcije u prvim danima i nedeljama kada su stare slike Albanaca isteranih sa Kosova u njihovim traktorima zamenjene slikama Srba koji su napustali Kosovo u svojim traktorima i kada je postalo jasno da nastojanje da se isteraju manjine sa Kosova postaje kontinuiran i organizovan

Ovo naselje prema manjinama se isuviše oduzilo i toliko je rasireno da ne moze da se ne nazove

sistematskim. Mi ne mozemo reci jasno ko stoji iza njega, ali mozemo reci da nismo videli nijedan organizovan pokusaj da se ono zaustavi ili bilo koji pokusaj koji bi isao dalje od retorike tolerancije od strane Albanskih lidera bez ikakve smislene akcije."

(citati NYT, Steven Erlanger, 3. Juli)

Ove reci predstavljaju glas istinitog svedocenja u situaciji gde je medjunarodna zajednica zeleci da resi jednu humanitarnu krizu de fakto pocela da tolerise drugu. Nazalost, tuzno je sto se ovakva svedocenja ne cuju od lica koja su u aktivnoj sluzbi misije UN na Kosovu. Izgleda neko treba da ode sa Kosova i Metohije da bi iskreno posvedocio o pocinjenim promasajima. Priznanje Denisa Meknamare, visokog predstavnika UNHCR-a na Kosovu, jos jace potvrđuje da se na ovaj nacin uz kontinuirani albanski teror i neaktivnost medjunarodne zajednice na Kosovu nece uspostaviti demokratsko drustvo vec ratifikovati nova represija. Ove reci su i najbolji odgovor g. Taciju i ostalim liderima koji nikada ovako eksplicitno nisu osudili nasilje i otisli dalje od praznih reci.

Informativna sluzba SNV KiM

Dodatak: (engleski tekst iz NYT sa izjavama Denisa Meknamare)

"There njas from the start an environment of tolerance for intolerance and revenge... There njas no real effort or interest in trying to deter or stop it. There njas an implicit endorsement of it by everybody -- by the silence of the Albanian political leadership and by the lack of active discouragement of it by the Njest.... Action njas needed, in the first days and njeeks, njhen the old images of Albanians forced out of Kosovo on their tractors njere replaced by Serbs fleeing Kosovo on their tractors, and as it became clear that the effort to push minorities out of Kosovo njas continuing and organized...

This violence against the minorities has been too prolonged and too njidespread not to be systematic... Nje can't easily say njho's behind it, but nje can say nje have not seen any organized effort to stop it or any effort to back up the rhetoric of tolerance from Albanian leaders njith any meaningful action."

Gracanica, 7 juli 2000

PAVK, NASTAVLJENA RASPRAVA O LOKALNIM KANCELARIJAMA I ZAKONU O OPSTINAMA

Danas je na sednici PAVK-a nastavljena rasprava o lokalnim kancelarijama za nacionalne zajednice i privremenom zakonu o opstinama na Kosovu. Kao i prethodna dva puta sastanku nije prisustvovao g. Hasim Taci. Ispred SNV na sastanku je zastupao stavove protosindjel Sava Janjic. U zivoj diskusiji povodom sporazuma SNV i UNMIK-a dr. Kusner je jos jednom ponovio da iza ovog sporazuma ne stoji samo UNMIK vec cela medjunarodna zajednica. Naime, Sef misije UN izjavio je da je u toku jucerasnjeg dana imao telefonski razgovor sa Kofijem Ananom koji je insistirao da se implementiraju dogovorene mere o zastiti srpskog stanovnistva. G. Tom Kenigs je prezentirao odeljak privremenog zakona o opstinama u kome je jasno receno da ce pri onim opstinama u kojima stanovnistvo koje nije u vecini a predstavlja znacajni deo stanovnika biti formirana Kancelarija za zajednice (Community Office). Ona ce biti integralni deo opstinske admiinstracije i bice privremenog karaktera u skladu sa Rezolucijom 1244. Ova kancelarija ce se baviti zastitom prava lokalnog stanovnistva i obezbedjivanjem jednakog pristupa zajednice javnim sluzbama na opstinskom nivou. Pored ove kancelarije bice formirane po potrebi potkancelarije za opstine kako bi se obezbedio bezbedan i siguran pristup javnim sluzbama. Sef glavne kancelarije za zajednice ce po svojoj sluzbenoj duznosti biti clan odbora direktora opstine i podnosice izvestaj o radu kancelarija Komitetu za zajednice pri skupstini opstina. Takodje je razgovarano o vecoj zastupljenosti Srba i ostalih nealbanaca u policiji Kosova i formiranju srpskih policijskih stanica pod UNMIK-ovom kontrolom na podrucjima gde Srbi zive.

VILJEM NES, ADMINISTRATOR KOSOVSKE MITROVICE, U GRACANICI

Danas je u Gracanici odrzan sastanak izmedju episkopa Artemija i clanova SNV KiM sa g. Vilijamom Nesom regionalnim adminstratorom Kosovske Mitrovice. Razgovarano je o poboljsanju polozaja u kome se nalazi srpski narod i o razresavanju problema na podrucju Mitrovice. Ep. Artemije je istakao da se pitanje Mitrovice ne moze resavati van konteksta celog Kosova i Metohije i da puna integracija dva dela Mitrovice moze biti moguca tek kada se obezbedi sloboda i integracija svih stanovnika na teritoriji Kosova. Apsurdno je govoriti o pravu Albanaca na povratak u severni deo Mitrovice a ne pominjati i ne raditi na povratku Srba u Pristinu, Prizren, Pec i druge gradove odakle su Srbi proterani.

Vilijam Nes je posebno istakao znacaj povratka srpskog stanovnistva svojim domovima i u tom smislu zalozio se da se u okviru komiteta za povratak intenziviraju aktivnosti na povratku prognanih Srba. Ep. Artemije je rekao da je g. Ivanovic vise puta pozvan da se prikljuci radu Komiteta i da bi njegovo pristustvo doprinelo povratku raseljenih. Komitet za povratak je danas uputio posebno pismo g. Ivanovicu gde mu predlaze da razmotri mogucnost prikljucivanja radu ovom telu u cilju boljeg koordinisanja aktivnosti oko povratka prognanih.

Gracanica, 8. juli**OSUDA NAJNOVIJEG NAPADA NA VELIKU HOCU**

SNV KiM jos po ko zna koji put najostrije osudjuje kontinuirane napade minobacacima na srpsko selo Veliku Hocu. Ovaj organizovani terorizam koji sprovode albanski ekstremisti bliski raspustenoj OVK jasno pokazuje da misije UN i KFOR nisu razoruzali albanske ekstremiste i da oni i dalje nastavljaju sa vođenjem rata protiv nenaoruzanih civila. Sve vise postaje ocigledno da KFOR u pojedinim delovima Kosova svojom pasivnoscu tolerise para-vojne organizacije kosovskih Albanaca mimo svih dogovora. Ovi napadi jos vise potvrđuju da pod ovakvim uslovima Srbi ne mogu da ucestvuju u procesu registracije i izbora. Iako su orahovacki Srbi vise puta pokazali dobru volju da saradjuju sa Albancima nastavlja se sa organizovanim terorom. Prolog meseca Nedeljko Kolasinac predstavnik orahovackih Srba javno se izvinuo Albancima na svemu sto su oni pretrpeli za vreme rata, iako su i brojni Srbi civili stradali od OVK. Ali ni ovo izvinjenje nije pomoglo da se promeni stav Albanaca prema Srbima Orahovca i Velike Hoce.

PISMO KOMITETA ZA POVRATAK SRBA UPUCENO OLIVERU IVANOVICU

Pristina, 7. juli 2000.

Postovani g. Ivanovic,

Kada je donesena odluka da se formira Zajednicki komitet za povratak kosovskih Srba (JCR) 2. maja 2000, svi ko-predsedavajuci Komiteta izrazili su iskrenu zelju da SNV Mitrovice takodje ucestvuje u radu Komiteta. U stvari, Komitet za povratak je zamisljen kao telo koje bi koordinisalo aktivnosti UNMIK-a, UNHCR-a, OSCE-a, KFOR-a i SNV-a u svim delovima Kosova kako bi se iznasli nacini i sredstva za siguran i trajan povratak kosovskih Srba koji su napustili svoje domove i zele da se vrate.

Posto je povratak Srba koji su izbegli iz svojih domova stvar od naseg opsteg interesa i ne moze se razresiti saradnjom SNV Mitrovice samo sa lokalnim vlastima UN i KFOR-a u podrucju Mitrovice, jos jednom vas ljubazno molimo da razmotrite nas poziv i pridruzite se Komitetu. Na ovaj nacin da cemo moci da ucinimo mnogo vise za ljude koji ocekuju pomoc od nas.

Bernard Kusner, UNMIK

Episkop Artemije, SNV KiM

gen. Huan Ortunjo, KFOR

Denis Meknamara, UNHCR

Dan Everts, OSCE

Gracanica, 9 jula**SEDNICA IZVRSSNOG ODBORA SNV KIM**

Danas je u manastiru Gracanica odrzana sednica Izvrsnog odbora SNV KiM pod predsednistvom privremenog vrsioca duznosti predsednika Izvrsnog odbora (IO) g. Dusana Ristica i u prisustvu predsednika SNV KiM, Episkopa Artemija.

Na sednici se razgovaralo o predlogu za izmene i dopune sastava IO SNV koji ce biti konstituisan u novom sastavu na sledecoj sednici SNV KiM najverovatnije u toku jula meseca

EPISKOP ARTEMIJE I RADA TRAJKOVIC IDU NA SEDNICU UDRUZENE OPOZICIJE U BEOGRAD

U utorak, 11 jula u Beogradu je zakazana nova sednica predstavnika udruzenih opozicionih partija i organizacija kosovskih Srba. Buduci da predstavnici SNV KiM nisu bili pozvani na prethodnu sednicu u Leskovcu nijedan predstavnik Veka nije bio na sednici. U ime SNV u Beograd ce otputovati episkop Artemije i dr. Rada Trajkovic, clan SNV i potpredsednik Demohriscanske stranke Srbije.

Gracanica, 10 juli 2000**EPISKOP ARTEMIJE PRIMIO KOMANDANTA AMERICKOG KFOR-A**

Danas je u manastiru Gracanica Episkop Artemije primio generala Tizena (Tieszen) komandanta americkog kontingenta KFOR-a i njegovog politickog savetnika Sona Salivana (Shanjn Sullivan). Vladika Artemije je americkom generalu izrazio najdublju zabrinutost zbog nastavljenog stradanja srpskog stanovnistva u sektoru Istok posebno na podrucju Vitine i sela Cernica. Americki general je vladiku Artemija obavestio da je u Strpcu postignut sporazum sa lokalnim stanovnistvom i da je KFOR spreman cak da poveca broj pracenih civilnih konvoja. Posebno je znacajno, napomenuo je americki general, da su americki inzinjeri vec poceli sa konkretnim projektima na popravci infrastrukture i skola na podrucju Brezovice. U bezbednosnom pogledu dodatne snage su rasporedjene u tom sektoru kako bi se onemogucilo infiltriranje ekstremista.

Sa generalom Tizenom je takodje razgovarano o novim merama koje su predvidjene zajednickim

sporazumom o razumevanju UNMIK-a i SNV KiM. Posebno je razmatrana ideja "neighborhood njatch-a" tj. nadgledanja terena, naselja, u sklopu koje bi lokalno stanovništvo učestvovalo u nadgledanju terena i u procesu obavestavanja civilne UNMIK policije i KFOR-a o eventualnim opasnostima. Ovaj sistem je veoma razvijen u SAD i na Zapadu gde lokalno stanovništvo u naseljima dobija sredstva komunikacije i biva zaduzeno da nadgleda odredjene lokacije u cilju obezbedjivanja bolje sigurnosti. Naravno, rec je o nenaoruzanim grupama civila koje bi bile isključivo organizovane od strane KFOR-a i UNMIK-ove policije. General Tizen je obavestio Vladiku da jos očekuje konkretna uputstva sefa misije UN i komande KFOR-a.

PREDSTOJE RAZGOVORI O IMPLEMENTACIJI SPORAZUMA O RAZUMEVANJU

SNV KiM ce narednih dana održati konsultativne sastanke sa predstavnicima UNMIK-a i KFOR-a povodom zvanicnog uvodjenja "nadgledanja terena" na podrucjima gde zive ugrozene nacionalne zajednice. U cilju boljeg obavestavanja i prijavljivanja opasnosti od napada kriminalnih grupa bice predloženo uvodjenje "vrućih" telefonskih linija na koje bi lokalno stanovništvo moglo da prijavljuje pocinioce zlocina kao i mogucnost uvodjenja novcane nagrade za one ljude cije bi informacije dovele do hapšenja ljudi odgovornih za zlocine i teroristicke napade.

U situaciji blokiranosti sudskog sistema zbog zastrasivanja od strane ekstremista potrebno je hitno iznaci mere kojima bi organi bezbednosti dosli do organizatora nasilja i teroristicke akcije. SNV odbori sirom Kosova i Metohije vec rade na aktivnijem pozivanju srpskih mladica i devojaka da se ukljuce u Policiju Kosova kako bi zajedno sa medjunarodnom policijom na podrucjima gde Srbi zive doprineli poboljsanju bezbednosti.

Citavim nizom ovih mera, posebno vecim prisustvom u Kosovskoj Policiji i u sistemu "nadgledanje terena" (neighborhood njatch) ostvarila bi se neposredna saradnja KFOR-a, UNMIK-a i lokalnog stanovništva na postizanju boljih uslova bezbednosti. To bi omogućilo i jacanje poverenja izmedju mirovnih snaga i lokalnog srpskog stanovništva.

Radi implementacije Sporazuma o razumevanju SNV KiM ce traziti i dodatna obavestjenja o merama rasporedjivanja i angazovanja specijalizovanih policijskih snaga UN policije koje bi se suprotstavile organizovanom kriminalu i terorizmu. Najnoviji minobacacki napadi na Veliku Hocu i Gorazdevac jos vise potvrđuju da albanski terorizam predstavlja ključnu prepreku normalizaciji zivota u pokrajini i aktivnijem uključenju Srba i drugih ne-Albanaca u politicki proces.

VLADIKA ARTEMIJE U FINSKOM BATALJONU - VRACENO ZVONO IZ SLOVINJA

Danas je vladika Artemije posetio finski bataljon u sklopu multinacionalne brigade Centar (MNB - Center) stacioniran u Lipljanu. Komandant bataljona je vladiku obavestio da su finski vojnici pronasli u jednoj albanskoj kuci zvono koje je ukradeno nakon rusenja crkve Sv. Nikole u selu Slovinje kod Lipljana. Nakon razgovora o siroj bezbednosnoj situaciji u lipjlanskom kraju finski pukovnik je predao vladici Artemiju zvono koje ce biti preneseno u manastir Gracanicu. Episkop Artemije je zahtevao hitan nastavak istrage povodom rusenja i pljackanja crkve u Slovinju posebno imajući u vidu da je identifikovana porodica u kojoj je bilo sakriveno ukradeno crkveno zvono.

O PROBLEMIMA OBRAZOVANJA NA KOSOVU I METOHIJI

Informativna sluzba SNV KiM u ovom dnevnom saopštenju prosledjuje izvestaj radnog komiteta za prosvetu pri UNMIK-ovoj lokalnoj kancelariji u Gracanici.

Saopštenje iz UNMIK-ove kancelarije za prosvetu Gracanica

Gracanica, 10 juli 2000

Obrazovni proces na Kosovu i Metohiji je veoma delikatan, izmedju ostalog i zbog nedefinisanog stava o saradnji sa Medjunarodnom organizacijom. Prosele godine septembra meseca skole na Kosovu i Metohiji pocele su sa radom. Taj pocetak bio je pracen problemima oko organizacije (zbog nedostatka kadrova) i zato sto su bezbedonosne prilike bile veome lose.

Sa pocetkom skolske godine uspostavljena je saradnja sa predstavnicima Medjunarodne organizacije, ali na nizem lokalnom nivou. U skolskoj 1999/2000 god. radilo se po planovima Republike Srbije, iako se mnogo pricalo o pokusaju nametanja planova i programa od strane UNMIK-a. Bez vecih problema skolska godina se zavrсила, a deci su podeljena svedocanstva i diplome na obrascima Ministarstva prosvete Republike Srbije.

Paralelno sa isplatom dohodaka iz Ministarstva prosvete tekla je i isplata u deviznoj valuti (DM), po vazecim platnim spiskovima koji su iz meseca u mesec bivali prosirivani imenima ljudi koji tokom godine nisu boravili na Kosovu i Metohiji, a ako i jesu onda je to bilo samo jedanput, i to veoma kratko. Podatak koji ovo saostenje cini interesantnijim je i cinjenica da su plate tih radnika Ministarstva prosvete Republike Srbije (a rec je o nekim nadzornicima), bile znatno vece od onih koji su citave godine radili pod teskim uslovima. Pored toga sto ne borave na Kosovu i Metohiji, ovi nadzornici nisu

nasli za potrebno niti da se pojave na pocetku godine i usmere rad nastavnika koji po prvi put uzimaju dnevnik u ruke.

U medjuvremenu iskrsao je problem zbog toga sto je medjunarodna zajednica ponudila diplome i svedocanstva UNMIK-a, ne osporavajući pri tom vec podeljenu dokumentaciju Ministarstva Republike Srbije. Koordinator za prosvetu i obrazovanje kosovskog okruga, gospodin Voja Rasic odbio je da ta svedocanstava i diplome primi i prosledi ih skolama na overu, sa obrazlozanjem da nema odobrenje od Potkomiteta za saradnju sa UNMIK-om, iako se na taj nacin prakticno potvrđuje legitimitet planova i programa Republike Srbije, a nosiocima ovih svedocanstva se otvaraju vrata za upis na vise skole i fakultete sirom sveta, kao i Kosova i Metohije, kada se za rad tih ustanova stvore uslovi.

Potkomitetu za saradnju sa UNMIK-om i Ministarstvu prosvete republike Srbije je nemoguće objasniti da UNMIK za sada ne planira promenu planova i programa. Ove institucije prejudicirajući problem planova i programa odbijaju sve vidove saradnje sa Medjunarodnom zajednicom - osim one o isplati u deviznoj valuti ne vodeći racuna pri tom ko se i koliko puta nalazi na spiskovima u razlicitim sredinama gde se ovi dohodci isplacuju.

Zbog toga sto koordinator i direktori skola odbijaju da popune svedocanstva i diplome UNMIK-a koji smatra da je ovo najminimalniji oblik saradnje, Medjunarodna zajednica obustavlja svaku dalju isplatu radnicima.

Postavlja se moralno pitanje zaposlenima u Ministarstvu prosvete Republike Srbije zbog cega koce te minimalne oblike saradnje, kada i sami, sasvim dezorganizovano to cine samim tim sto se nalaze na platnim spiskovima "okupatora" (kako ih oni nazivaju) i pojedinačno, misleći da to niko ne zapaza. Taj njihov rad ide na stetu Srpske zajednice na Kosovu i Metohiji, a u svoju licnu imovinsku korist i korist onih koji su UNMIK doveli na nase prostore, valjda da bi ih bolje platili, bogateći se iz udobnih fotelja "slobodne, demokratske" Srbije ne propustajući priliku da druge koji sa Medjunarodnom zajednicom saradjuju optuze za izdaju zemlje. Izdaja i onako pripada samo njima.

Koordinator za prosvetu pri UNMIK-ovoj kancelariji Z.V., SNV KiM

PROTEST PROTIV "FETVI" U ALBANSKIM NOVINAMA

Nakon nedavnog slucaja stampanja clanka u albanskim dnevnim novinama DITA u kome je pokojni Petar Topoljski sluzbenik UNMIK-a optuzen za "ratne zlocine" i koji je odmah nakon toga bio kidnapovan i masakriran, albanska dnevna stampa nastavlja sa zloupotrebom slobode stampe. U broju Dite od 5. jula publikovan je clanak u kome se sada optuzuju seljaci iz dva gnjilanska sela da su navodno ucestvovali u pokoljima Albanaca u Drenici u toku rata. Stavise dva svestena lica SPC takodje su pomenuta po imenu i optuzeni su da su "oprastali grehove" zlocincima. Ova najnovija "fetva" - javna smrtna presuda koja se po ugledu na mudzahedinske krugove pojavljuje kao metod javnog linca u medijima jos je jedan primer kako se grubo narusava zabrana "govora mrznje" i stampanja nepotvrđenih i cesto tendencioznih i netacnih vesti koje podsticu dela nasilja i terorizam.

SNV KiM najostrije protestuje protiv ovakvog pisanja casopisa DITA i zahteva od misije UN i medjunarodne zajednice da onemoguće "javni linc" u medijima. Ovakvo ponasanje nije plod slobode stampe vec terora jacih nad onima koji su nezasticeni i nemaju mogucnosti da se odbrane i posvedoce istinu. Eparhija rasko-prizrenska posebno ostro reaguje protiv optuzba na racun nase Crkve koja nikada nije odobravalala nasilje i po cijim pravilima nije dopusteno bilo kakvo nasilje. Crkva je u toku rata stavise aktivno govorila i delala protiv nasilja, nasi monasi su stitili i pomagali albanske civile kao i kasnije Rome i druge koji su stradali od albanskog posleratnog terora.

DO KADA CE NASA SELA BITI GRANATIRANA?

SNV KiM najostrije protestuje zbog nedavnog ponovnog granatiranja sela Gorazdevac. Nakon niza minobacackih napada na Veliku Hocu albanski militanti ponovo su nasrnuli na jedino preostalo srpsko selo u peckom okrugu - Gorazdevac. Ovaj teroristicki napad jos jednom potvrđuje da za albanske teroriste rat nije prestao i da oni buducnost Kosova vide u pretvaranju ove pokrajine u zemlju bezakonja i etnickog terora. Medjunarodna zajednica mora da razume da se protiv terorizma na Kosovu i Metohiji moraju preduzeti mere kao sto se to cini u celom svetu.

Najnoviji primer oslobadjanja pripadnika toboznjeg Zastitnog Korpusa, a u stvari ekstremista iz bivse OVK pod pritiskom albanskih mocnika u Peci, uz barikade i pretnje koje su organizovali pred misijom UN sve vise pokazuje da KFOR i Misija UN postaju taoci albanskih militantnih grupa i mafijaskih klanova koji suvereno vladaju zapadnim delom Pokrajine.

Teoristicki napadi albanskih ekstremista nastavlja se i protiv romskih zajednica u Mitrovici i Stimlju. Na podrucju juznog albanskog dela Mitrovice svi Romi su proterani i oni opstaju samo na severnoj srpskoj strani. Medjutim ni tamo nemaju mira ovih dana zbog obnovljenih minobacackih napada. Romska zajednica na Kosovu je bukvalno desetkovana u proteklih godinu dana i Romi su diskriminisani kao i Srbi gde god se pojave.

OLIVER IVANOVIC ODBIO SARADNJU SA KOMITETOM ZA POVRATAK IZBEGLICA

SNV KiM je iz javnih glasila primilo vest da g. Oliver Ivanovic odbija da se prikljuci radu Zajednickog komiteta za povratak srpskih izbeglica (Joint Committee on Returns JCR). Komitet za povratak je g. Ivanovica pozvao da se prikljuci radu Komiteta bez ikakvih drugih obaveza i u cilju bolje koordinacije srpskih i medjunarodnih napora. Nazalost ovakav nepopustljiv stav mitrovackog lidera nedvosmisleno pokazuje da g. Ivanovicu izgleda nije ni stalo do povratka Srba na Kosovo posto je po njegovom ranijem priznanju jedini nacin da se to obezbedi koordinacija sa medjunarodnim organizacijama u Pokrajini.

Gospodin Oliver Ivanovic cesto govori o malim rezultatima saradnje sa medjunarodnom zajednicom ali uporno izbegava da odgovori da li su mozda veci rezultati postignuti u nesaradnji sa medjunarodnim organizacijama i kakvi su srpski izgledi u konstantnoj konfrontaciji sa celim svetom. Situacija se na Kosovu nikada nece popraviti samo ukoliko budemo optuzivali medjunarodnu zajednicu i Albance, a sami izbegavali da doprinesemo poboljsanju naseg zivota. Kritika bez konstruktivne spremnosti da se zajednickim trudom postigne cilj nazalost nije metod i nacin koji ce pomoci Srbima. Stavise takva strategija direktno koristi samo rezimu. Ovim odbijanjem saradnje g. Ivanovic je de fakto porucio brojnim Srbima izbeglicama u uzoj Srbiji i Crnoj Gori da za njih nema povratka dok god je na Kosovu medjunarodna zajednica. Drugim recima to moze da znaci - nikada.

PRILOG:

Informacija agencije FONET publikovana u listu DANAS od 10. jula 2000:

Kosovska Mitrovica - Srpsko nacionalno vece Kosovske Mitrovice odbacilo je juce poziv najvisih predstavnika medjunarodne zajednice na Kosovu i SNV Kosova i Metohije da se pridruzi Zajednickom komitetu za povratak Srba, formiranom pocetkom maja.

Predsednik Izvrnog odbora SNV Kosovske Mitrovice Oliver Ivanovic izjavio je Srni da taj komitet "ne vredi ni pet prebijenih para, jer je njihov rezultat u poslednja dva i po meseca nistavan". "Zasto da mi prilazimo necemu sto ne vredi nista, potrebno je to da nista predje necemu i da na taj nacin napravimo zajednicku akciju", kaze Ivanovic.

SNV Kosova i Metohije preksinoc je saopstio da je pismo sa pozivom upuceno Ivanovicu, a potpisali su ga sef Civilne misije UN Bernar Kusner, komandant Kfor Huan Ortunjo, predstavnici Visokog komesarijata UN za izbeglice i Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju, Denis Meknamara i Den Everts, kao i predsednik SNV Kosova episkop rasko-prizrenski Artemije. (FoNet)

Gracanica, 11. juli 2000.

DELEGACIJA SNV KiM NA SASTANKU LIDERA UDRUZENE OPOZICIJE SRBIJE

Danas je delegacija SNV KiM na celu sa Episkopom Artemijem, Dr. Radom Trajkovic i g. Randjelom Nojkicem ucestvovala na prvom delu sednice lidera udružene opozicije Srbije odrzanim u prostorijama DSS u Beogradu. Na ovom sastanku kome predsedava koordinator udružene opozicije i predsednik srpskog pokreta otpora Momcilo Trajkovic razgovaralo se i raspravljalo o mogucnostima postizanja jedinstvenog stava opozicije, o položaju i stragegiji Srba na Kosovu i Metohiji. Pored delegacije SNV KiM bili su prisutni i predstavnici SNV Kosovske Mitrovice na celu sa Oliverom Ivanovicem i dr. Markom Jaksicem. Buduci da na prethodnom sastanku u Leskovcu nije postignut konkretan dogovor zbog toga sto SNV KiM nije bilo pozvano niti je postojao potreban kvorum, na ovom sastanku su predstavnici iz Gracanice i Mitrovice mogli da pred liderima udružene opozicije iznesu svoje stavove i vidjenja kosovskog problema.

Delegacija SNV KiM je iznela tri osnovna pitanja na koje ucesnici danasnjeg skupa trebaju da daju jasan i nedvosmislen odgovor da bi se mogla stvoriti jedinstvena srpska platforma po pitanju Kosova i Metohije

1. Lideri udružene opozicije treba da se izjasne po pitanju Sporazuma o razumevanju postignutom izmedju SNV KiM i UNMIK-a. Buduci da su kosovski Albanci gotovo listom odbacili ovaj sporazum, a isto su u svojim izjavama ucinili lideri iz Mitrovice i predstavnici rezima, ostaje da se vidi misljenje opozicionih lidera. Prof dr. Vojin Vukcevic, clan grupe eksperata za Kosovo i clan SPO, koji je nedavno bio u Gracanici i Pristini ovaj sporazum je ocenio kao veliki korak napred buduci da se Srbi u sporazumu formalno i pravno javljaju kao ravnopravna ugovorna strana i da je to prvi dokument kojim se medjunarodna zajednica eksplicitno obavezuje da treba da popravi bezbednost srpskog naroda u pokrajini. Pravno gledano to je i prvi dokument koji je zvanicno potpisan izmedju medjunarodne zajednice i Srba na Kosovu nakon kumanovske kapitulacije juna proslave godine. Ovim sporazumom medjunarodna zajednica defakto priznaje da je položaj Srba na Kosovu i Metohiji neprihvatljiv i da ne postoji potrebna bezbednost i slobode.
2. Jedanaest godina nakon razbijanja bivse Jugoslavije udružena opozicija Srbije konacno mora da izgradi svoju platformu o Kosovu i Metohiji i da nedvosmisleno kaze da li podrzava srpsku drzavnost na

teritoriji nase juzne pokrajine. Ukoliko se konsenzusom potvrdi ovaj stav opozicija bi trebala da sa takvim jedinstvenim stavom nastupa pred medjunarodnom zajednicom. Stav SNV KiM jeste da Kosovo i Metohija treba da ostane sastavni deo ustavno pravnog poretka jedne demokratske SRJ i Srbije u kojima ce prava svih gradjana biti zagarantovana po medjunarodnim standardima.

3. Od opozicije se takodje ocekuje da se javno izjasni da li se prihvata saradnja sa medjunarodnom zajednicom kao metod rada i ostvarenja osnovnih prava srpskog naroda na Kosovu, ili ce se prihvatiti rezimska platforma konfrontacije sa medjunarodnom zajednicom. SNV KiM polazi od cvrstog stanovista da je za resavanje poloza Srba na Kosovu i uopste implementaciju Rezolucije 1244 neophodna saradnja sa medjunarodnim organizacijama na svim nivoima i prihvatanje osnovnih medjunarodnih principa. Stoga je po misljenju SNV KiM jedini nacin da se ocuva opstanak srpskog naroda i nase drzavnosti na Kosovu razumna saradnja sa medjunarodnom misijom kao i participacija u privremenoj administraciji Kosova sto je i predvidjeno Rezolucijom 1244. Put konfrontacije i nesaradnje sa administracijom UNMIK-a direktno vodi ka jos vecoj izolaciji srpskog naroda i konacnom nestanku Srba sa ovih prostora. U svom izlaganju g. Oliver Ivanovic, predsednik izvrsnog odbora SNV Kosovske Mitrovice narocito je istakao potrebu saradnje sa drzavom. Dr. Rada Trajkovic je u svojoj replici jasno kazala da SNV KiM prihvata saradnju sa demokratski izabranim drzavnim organima, ali ne i sa rezimom. Iz istog razloga SNV KiM je odbacio predlog g. Momcila Trajkovica da se pokusa ostvariti konsenzus i saradnja sa ambasadorom Vukicevicem, predstavnikom rezima u Pristini. Rezim je svojom nekompetentnom i pogresnom politikom izgubio kredibilitet i pravo da predstavlja drzavne interese, i do rekonstrukcije demokratske Srbije i Jugoslavije, SNV KiM, kao i sama medjunarodna zajednica, ne nalazi za neophodno saradnju sa rezimom Slobodana Milosevica.

Episkop Artemije je u svom obracanju rekao "da je ovaj sastanak Vidovdan za udruzenu opoziciju i da danas treba pokazati ko je vera, a ko nevera." "Ili ce opozicija pokazati da je jedinstvena povodom Kosova ili je nece biti u Srbiji", izjavio je episkop Artemije informativnoj sluzbi SNV KiM.

Zbog obaveza oko putovanja clanovi delegacije SNV KiM, episkop Artemije i Dr. Rada Trajkovic morali su da krenu na Kosovo nakon svojih izlaganja u nadi da ce se u duhu konstruktivne diskusije doneti zvanican stav i objaviti konacno saopstenje. U toku popodneva se ocekuje zavrsetak sednice na kojoj ce se raspravljati i o pitanju zajednickih lista za lokalne izbore u Srbiji.

PROTOSINDJEL SAVA NA SEDNICI PAVK-A

Danas je u sedistu UNMIK-a odrzana redovna sednica PAVK-a pod predsednistvom Dr. Bernarda Kusnera. Na sednici kao i prethodnih dva puta nije bilo predstavnika partije Hasima Tacija koji je u medjuvremenu zamrznuo svoju saradnju sa privremenom administracijom. Glavna tema rasprave bile su dopune nacrtu privremenog zakona o opstinama na Kosovu. Sef pravne sluzbe UNMIK-a Tomas Kening je clanovima PAVK-a prezentirao najnovije dopune, posebno one koje se odnose na uspostavljanje lokalnih kancelarija za nacionalne zajednice. Prema najnovijoj verziji teksta zakona u svakoj opstini, gde za to postoji potreba, moze da se formira glavna lokalna kancelarija za ugrozene nacionalne zajednice kao i nekoliko podkancelarija u pojedinim selima ili enklavama. Zadatak ovih kancelarija bio bi pružanje administrativnih usluga stanovnistvu koje nema mogucnost da koristi usluge u opstinskim centrima kao i neposredna saradnja lokalnog stanovnistva sa misijom UN na resavanju tekucih pitanja u enklavama. Kancelarije su zamisljene kao deo opstinskih struktura i postojece mehanizmi kojima ce stanovnistvo koje je u manjini u odredjenoj opstini moci da ostvari svoja prava bez ikakve diskriminacije od strane vecinskog stanovnistva na toj teritoriji.

U nastavku sednice je diskutovano o izbornom zakonu za opstine. Stav SNV KiM i dalje ostaje da Vece ne moze podrzati izbore u uslovima koji ne pružaju minimum sloboda i ljudskih prava. Nakon sednice protosindjel Sava se obratio grupi albanskih novinara i izneo stavove SNV KiM povodom lokalnih kancelarija i zakona o opstinama. Na pitanje zasto su Srbi formirali enklave i da li je to u skladu sa demokratskim principima drustva, protosindjel Sava je odgovorio da Srbi nisu formirali enklave vec su im one nametnute netrpeljivim stavom vecine albanskog stanovnistva Kosova. Enklave ce postojati sve dok vecina stanovnika Kosova i Metohije ne shvati da se demokratija ne moze razvijati na etnickoj mrznji i diskriminaciji.

REZIM ONEMOGUCAVA POVRATAK KOSOVSKIH IZBEGLICA

SNV KiM iz izvora bliskih UNHCR je saznao da je predvidjena poseta prognanih Srba svojim domovima na Kosovu morala biti otkazana zato sto predstavnici rezima ne dozvoljavaju organizovanje povratka Srba u saradnji sa SNV KiM. SNV vec mesecima pokusava da stvori sa UNMIK-om i KFOR-om uslove za povratak Srba ali nazalost postaje jasno da je rezim Slobodana Milosevica stavio monopol i nad ovim projektom. Po svedocenju predstavnika UNHCR koji nije zeleo da bude imenovan, informativna sluzba SNV KiM saznaje da do sada predstavnici rezima nisu insistirali na povratku prognanih Srba niti su preduzimali nikakve konkretne aktivnosti u ovom pravcu.

